THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St. Toronto 174, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave,. Bronx N. Y. 10466, U.S.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
SATURDAY, JULY 19, 1969

NATIONAL LIBRARY
AUG 8 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

LATVIJA AMERIKĀ

53. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 19. JŪLIJS 19. GADS

Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk reizi nedēļā.
Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vaditāja: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Divreizdivi nometne un dzintara gabaliņš

„Kā smilšu grauds gliemezī, tā manā sirdī grauza mazs dzintara gabaliņš, kas, man nezinot un nemanot, izauga par pilntiesīgu graudu. Tagad, dzirdot „Dievs, svētī Latviju', manā labā sirds kambarī ieduras asas sāpes un rada manī pavisam neomulīgu sajūtu. Es redzu plakātus „prasot brīvību apspiestajai Latvijai," — tā 1968. gadā Divreizdivi nometnes žurnālā „Skaidrā ezera aizvējā" rakstīja Juris Sils no Ņuhempširas.

„Es domāju, ka ir labi uzsvērt, cik svariga ir Latvija. Nevajadzētu tik daudz skandināt, cik mēs esam nenozīmīgi lielajā pasaules katlā," teikusi Gita Dzelzgalve no Virdžīnijas.

„Pirmā vakarā sēdējām un glūnējām apkārt svešumā. Zinu, ka man no Amerikas pielipis daudz. Nevajadzēja braukt. Kā izturēšu? Šodien es arī skaitu dienas. Nometne iet uz beigām nežēlīgā ātrumā. Tagad zinu, ka man pašam latviešu lieta ir jāizdomā, un, ja kas darāms, pašam jāpadara. Man latviešu meitenes vairs neliekas neglītas. Sāk pat patikt kokļu mūzika — tā citāda, skaņa man kaut kā tuvāka. Cilvēki bija sveši — tagad jau veci paziņas. Trimdas trimda man kļuvusi par māsu," rakstīja jaunietis bez paraksta.

Anna, Andris, Rūta, Velta, Rudīte un citi palīgi izteikuši latviešu tautas dzīvības problēmu četrās rindās:

„Skolotājas esam, būsim
Latvietību turpināsim:
Precēsim mēs latvju zēnus,
Audzināsim pulka bērnus."

„Mani neko neinteresēja ne latvieši, ne viņu idejas. Divreizdivi nometnē mani uzskati mainījās. Es tagad jūtu uzdevumu darīt drusku Latvijai, un par to es vairs nejokojos. Mēs nevaram mainīt pagātni, bet varam veidot nākotni," rakstījis Andrejs Elksnītis no Toronto.

Pārlasot šīs rindas, varam no sirds priecāties, jo nometnes mērķi ir īstenojušies.

Divreizdivi nometne ir tikai sākums. Divpadsmit dienās nevar iegūt plašas zināšanas. Var gan gūt interesi, apzināt avotus un galvenais — rast sajūsmu un prieku tālākajam darbam. Ar šādu domu mēs aicinām jauniešus aut kājas ceļam un ierasties ASV rietumu krastā Portlandes tuvumā — augstā Kolumbijas upes krastā, kur laikā no 17. — 29. augustam notiks 6. Divreizdivi nometne. „Kāpsim kalnā lūkoties, kas ar mūsu tēvu zemi!"

Šāgada Divreizdivi vasaras nometnes organizēšana jau ievirzījusies beigu posmā. Dalībnieku pieteikumi arvien aug. Lektori gatavo un noslīpē savus mācību materiālus. Nebūs tomēr garu un garlaicīgu lekciju, lektoriem domas izsakot samērā īsi, kodolīgi, ieinteresējot jauniešus domāt, jautāt, pārrunāt un lasīt. Bibliotēkā būs pieejamas grāmatas un palīglīdzekļi tālākajam darbam un interesēm.

Šāgada nometnē paredzēti trīs pudurī un divi semināri. Tautiskā mantojuma pudurī būs etnografijas un mūzikas nozares. Programmas atbildīgais vadītājs būs Ģirts Kaugars, bet par puduru vadītājiem darbosies Astra Āboliņa no Sietlas, Baiba Strada no Sanfrancisko, Jānis Trapāns no Berkelejas (viņš ir arī programmas koordinātors rietumu krastā) un Uldis Nollendorfs no Palo Alto.

Latviešu valodas - literatūras pudurī dzirdēsim mūsu valodniekus, literātus un skolotājus. Jāzeps Lelis un Lalita Muižniece iepazīstinās jauniešus ar baltu tautu izcelsmi, latviešu valodas vēsturi, problēmām un sasaistēm ar angļu valodu, skarot praktiskos valodas jautājumus, tautas dziesmas. Edmunds Šmits runās par ētikas, reliģijas un filozofijas tematiku. Jānis Klidzējs, Ivars Lindbergs, Gunārs Saliņš, Ivars Dālbergs un Austra Jaunzeme apskatis latviešu literatūru pagātnē un tagadnē.

Par okupētās Latvijas dzeju un dzejniekiem stāstīs Olafs Stumbrs, kurš pagājušā gada vasarā pavadīja trīs mēnešus dzimtajā zemē. Laimonis Siliņš skars latviešu teātŗa lietas, Ojārs Krāpiņš moderno prozu un salīdzināmo literātūru, Ralfs Ekmanis vēstures ietekmi literātūrā. Lektori palīdzēs veidot dzejas un runātā vārda priekšnesumus pašu jaunlaiešu izpildījumā. Puduŗa vadītāja Baiba Strada iepazīstinās ar bibliotēku.

Tautiskā mantojuma pudurī latviešu mūzikā, tautas dziesmu melodijās, koklēšanā un praktiskajās nodarbībās jauniešus ievadīs Andrejs Jansons. Arvīds Berķis saīdzinās latviešu tautas dziesmas ar citu tautu dziesmām. Leonards Bērziņš apmācīs jaunos koristus un ieinteresēs jaunās paaudzes diriģentus turpināt latviešu dziesmu tradīciju. Ar latvju rakstu elementiem, kompozicijām, krāsām, tautas tērpiem un rotām iepazīstinās S. Āboliņa, Aina Berķe un Dace Garuta. Būs arī praktiskās nodarbības šūšanā un rotu kalšanā. Par latvju rakstu popularizēšanu runās Anna Dārziņa. Jānis Zariņš stāstīs par seno dzīves veidu, tikumiem un ticējumiem. Puduŗa nodarbībās paredzēts pārrunāt latviešu valodas vēsturi un baltu tautu izcelsmi. Tautas dejās piedalīsies visi nometnes dalībnieki Aijas Reinbergas un Valža Garuta vadībā.

Vēsturiski - politiskajam pudurim programmu izstrādājis tā vadītājs Jānis Trapāns. Se dinamiski un vēsturiskā secībā pārstaigās latviešu tautas liktenģaitas, pārrunās pašreizējās Latvijas problēmas, trimdas iekšpolitiku un ārpolitiku, nākotnes uzdevumus, taktiku un stratēģiju. Skars arī Latvijas vēstures tradicijas, kā nacionālismu, revolūcionārismu, individuālismu, trimdas organizācijas, jaunatnes „Berlīnes kongresa" analizi, Latvijas sapni, sabiedrisko darbu, jauniešu projektus, jaunieti tagad un 1982. gadā. Plānota aktīva jauniešu piedalīšanās gan lekciju laikā, gan mazo grupu diskusijās, gan laikmetīgās norisēs. Puduri darbosies mūsu jaunās, vidējās un vecākās paaudzes lektori Jānis Peniķis, Harijs Mindenbergs, Andris Trapāns, Ģirts Kaugars, Jānis Skujiņš, Atis Lejiņš, Ojārs Cells, Jānis Trapāns un citi.

Jauniešiem būs iespēja piedalīties arī modernā, intensīvā latviešu valodas seminārā, kuŗu vadīs Jāzeps Lelis un Lalita Muižniece. Šī būs vienreizēja izdevība papildināt un nostiprināt latviešu valodas zināšanas.

Teodors Silis ar puduŗa vadītāju Uldi Nollendorfu veidos interesantu un saistošu skolotāju — vasaras nometņu vadītāju semināru. Mūsu bērniem un Latvijas nākotnei nepieciešami jauni skolotāji. Par lektoriem darbosies Teodors Silis, Eduards Freimanis, Edmunds Šmits, Uldis Nollendorfs, Marija Ūdre, Liene Sīle, Leonards Bērziņš, Harijs Mindenbergs, Ludmilla Raistere, literāti un tautas deju apmācītāji. Praktiskās paraugstundas veidos paši semināristi.

Puduru un semināru programmas būs saistošas un raitas. Paredzētas arī kopīgas lekcijas un nodarbības. Pēc vajadzības vēl pieaicinās lektorus — mācību spēkus. Par personību un ideju ciklu rūpējas Ģirts Kaugars. Nodarbības notiks četros gaŗos darba posmos. Paredzēts laiks arī praktiskajiem darbiem, tautas dejām, dziedāšanai un vakara ugunskuru programmām. Brīvajā laikā jaunieši varēs atpūsties, pārdomāt, iepazīties, jautāt, sportot un peldēties. 22. augustā ieplānota dziesmotā brīvdiena, kad nometnes dalībnieki autobusos dosies uz Klusā okeana krastu.

Divreizdivi vadība gaida jauniešus ne tikai no ASV un Kanadas, bet arī citām zemēm. Viens no

(Nobeigums 4. lpp.)

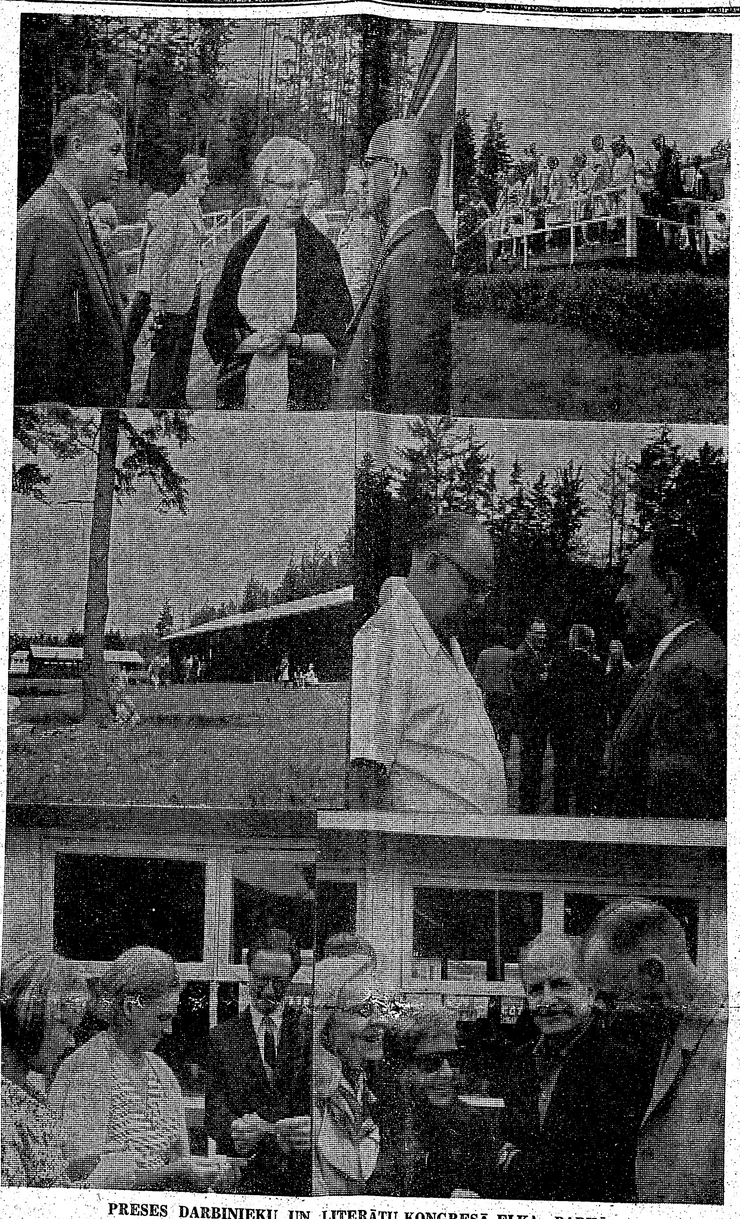

PRESES DARBINIEKU UN LITERĀTU KONGRESĀ ELKA PARKĀ

Augšā pa kreisi: dzejnieks Modris Lorbergs, dzejnieks un gleznotājs Voldemars Avens, Irmgarde Lorberga un rakstnieks Kārlis Ķezbers. — Augšā pa labi: daļa kongresa dalībnieku uz ēdamzāles lieveņēm. — Vidū pa kreisi: starpbrīdis kongresa sanāksmju telpas priekšā. — Vidū pa labi: „Latvija Amerikā" redaktors Alfrēds Vinčels sarunā ar pasaules apceļojumu grāmatu autoru un LPB centrālās valdes locekli Kārli Pētersonu. — Apakšā pa kreisi: jaunā autore Dina Rauna, redaktrise Valija Rupģe un dzejnieks Dzintars Freimanis. — Apakšā pa labi: Irēne Avena, LPB centrālās valdes locekle Dzintra Kalniņa, preses fotografs Bruno Rozītis un „Laika" redaktors Arturs Strautmanis.

Foto: Aivars Rupģis

Gatavo latviešu dienas Montrealas izstādē

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ SPECIĀLĀ VALDES SĒDE TORONTO

Kaut LNAK valde jau bija sagatavojusies vasaras brīvlaikam un vienojusies tiešās sēdes pārtraukt līdz rudenim, pr-sēdis J. Niedra 2. jūlijā tomēr sasauca speciālu sēdi, jo starplaikā bija saņēmis rakstu no Montrealas latviešu organizāciju padomes ar informāciju par latviešu piedalīšanos gadskārtējā Montrealas izstādē „Cilvēks un viņa pasaule" un lūgumu LNAK sniegt atbalstu. Kā zināms, pēc 1967. gada pasaules izstādes nobeiguma izstādes laukumu ar atstātajiem paviljoniem pārņēma Montrealas pilsētas valde, iekārtojot gadskārtēju izstādi „Cilvēks un viņa pasaule". Jau pagājušajā gadā etniskās grupas, to vidū arī latvieši, saņēma aicinājumu piedalīties izstādē, bet šogad aicinājums izteikts daudz plašākā apjomā, paredzot etniskajām grupām pat īpašu paviljonu. Pilsētas valde un izstādes rīcības komiteja ar aicinājumu griezusies pie Kvebekas tautas mākslas padomes, kuŗa savukārt jautājumu kārtojusi tālāk ar atsevišķajām etniskajām grupām. No Montrealas latviešu organizācijām Kvebekas tautas mākslas padomē piedalās tautas deju kopa Ačkups J. Zilkalna vadībā un DV Montrealas nodaļas vanadžu kopa V. Mālderes vadībā. Tām abām sadarbojoties, etnisko grupu paviljonā, kas saucas „Ethnic Mosaic", jau kopš izstādes atklāšanas 17. maijā iekārtots latviešu stends, kuŗu sarūpējušas vanadzes, bet Ačkups pieteicis piedalīšanos programmas izpildījumā īpašās latviešu dienās no 28.—30. augustam. Pašā Montrealā savāktos eksponātus izstādei, ar nedaudz papildinājumiem no Toronto, tāpat programmas daļu latviešu dienās, pēc vanadžu kopas un Ačkupa atzinuma, varētu ievērojami paplašināt, tādēļ talkā aicināta Montrealas latviešu organizāciju padome, kuŗu vada K. Deksnis. Vietējo latviešu organizāciju pārstāvjiem jautājumu apspriežot, radusies doma latviešu piedalīšanos izstādē un īpašās latviešu dienās izvērst par plašāku un vispārēju latviešu sarīkojumu, aicinot to atbalstīt arī LNAK, kā savā vēstulē paskaidro Montrealas latviešu organizāciju padomes pr-sēdis K. Deksnis.

Latviešu dienu laikā jau esošā stenda paplašināšanai latviešu rīcībā nodotu „Ethnic Mosaic" paviljona īpašu telpu ar nelielu estrādi arī priekšnesumiem, bet 30. augustā plašākam uzvedumam arī izstādes laukuma galveno estrādi „Place of Nations". Tādēļ LN AK palīdzība būtu vēlama dažādu papildeksponātu sagādē, mākslas un daiļamatniecības skates iekārtošanai un piemērotu priekšnesumu programmas izpildītāju sagādāšanā, kā arī materiāls atbalsts nepieciešamo izdevumu segšanai.

LNAK valdes speciālajā sēdē, šo ierosinājumu vispusīgi pārrunājot, atzina par principiāli atbalstāmu, taču praktisko vajadzību un iespēju noskaidrošanai nolēma deleģēt Z. Miezīti uz Montrealu iepazīties ar izstādes novietni un apstākļiem, pilnvarojot viņu arī ievadīt sarunas ar Latviešu organizāciju padomes atbildīgajiem darbiniekiem. Vairāki valdes locekļi gan izteicās, ka izstādes un priekšnesumu galvenā daļa tomēr jāizkārto pašiem montrealiešiem, saņemot eksponātu papildinājumus no nule notikušās Toronto starptautiskās karavānas latviešu centra „Rīga". Turklāt 30. augustā Toronto notiek latviešu koklētāju svētki, tādēļ koklētāju ansambļu piedalīšanās izstādē nav iespējama, bet gleznu un lielāku daiļamatniecības priekšmetu pārsūtīšana īsam laikam saistīta ar grūtībām. Latviešu mākslas un daiļamatniecības reprezentēšanai varētu pieaicināt Montrealā dzīvojošos latviešu mākslinieku un vēlamos eksponātus aizņemties no privātām kollekcijām. Pēc apstākļu un iespēju noskaidrošanas Z. Miezītis sniegs savus atzinumus un ieteikumus, lai LNAK valde varētu izlemt iespējamo atbalstu Montrealas latviešu pasākumam.

Sēdes ievadījumā pr-sēdis J. Niedra ziņoja par Amerikas Balss latviešu radioraidījumu vadītāja Evalda Freivalda pēkšņo návi. Viņa piemiņu klātesošie godināja ar klusuma brīdi.

J. Niedra ziņoja arī par Amerikas latviešu apvienības valdes pr-sēža prof. P. Lejiņa uzturēšanos Romā, kur viņš laikā no 15.—

(Nobeigums 4. lpp.)

Pēteris Aigars

Problēmas, kuŗas nedrīkstam neievērot

Britu žurnāls „New Statesman" 30. maija numurā sniedzis faktiem labi pamatotu studiju par dzimstības stāvokli Pad. savienībā. „Pēc gadiem ilgas nesekmīgas cenšanās pacelt dzimstību krievu ģimenēs Maskavas ierēdņi ar bažām raugās īstenībā, ka krievi tagad ir minoritāte padomju valstī. Paredzētā tautas skaitīšana, liekas, pilnībā apliecinās stāvokli, ka pirmo reizi Padomju pastāvēšanas laikā padomju valstī nekrievu tautas veido vairākumu, bet lielkrievi palikuši mazākumā. Krievu demografi sacēluši trauksmi, ka dzimstība Pad. savienības Eiropas daļā pastāvīgi samazinās, bet strauji pieaug Kaukazā un Vidusāzijas republikās, kuŗās dzīvo nekrievi. Kamēr krieviem uz 1000 dzimst 14 bērnu, Tadžikistānā, Azerbeidžānā un Turkmēnijā dzimstības procents pārsniedz 35, 32 un 36, pie tam 1967. gadā vēl pieaudzis. 1959. gada tautas skaitīšanā krievu padomju impērijā bija 54,65%. Tagad, nākošā gada janvārī paredzētajā skaitīšanā, konstatēts, ka viņu skaits nokritis zem 50%," lasāms britu žurnālā.

Kādi tam iemesli? Padomju demografi visu vainu pieraksta jauniešu bēgšanai no laukiem, pārliecīgai industrializācijai. Laikrakstā „Literaturnaja Gazeta" pazīstamais krievu demografs Perevedencevs mazās dzimstības iemeslus saskata apstāklī, ka cilvēki, atrauti no zemes, vairs necenšas nodibināt lielas ģimenes, jo vienīgi zemnieku dzimtās bērni uzturēja vecākus, kad tie paši vairs nespēja pelnīt. Lai panāktu lielākas ģimenes, Perevedencevs ieteic mātēm algu par bērnu audzināšanu.

Ģimenes lielumu pirmkārt noteic fakts, ka zemā izpelņa spiež vīru un sievu abiem pelnīt maizi. Padomju iekārta atrāvusi māti no bērniem, bērnu audzināšanu uzticot bērnu sīlēm un bērnu dārziem. Otrkārt, zūdot reliģijas iespaidam tautā, lielā mērā mazinājies tautas morāliskais limenis. Par to oficiālā padomju prese neraksta, bet to liecina padomju dzīves pazinēji. Turpretim Vidusāzijas republikās, kur vēl arvien turas islāms, ģimenes saites nav sarautas, sievietes neiet strādāt ārpus mājas, to tikumiskais līmenis ir augsts. Treškārt, un tas liekas pats galvenais iemesls: katra koloniju turētāja tauta agrī vai vēlu izvirst. Tie spēki, kas pazudināja Romu, pazudinās arī Krieviju.

Žurnāla „New Statesman" raksts daļēji arī atklāj sairšanas procesa tālākās perspektīvas: „Fakts, ka valdītāja krievu tauta tagad palikusi mazākumā, devis jaunus ieganstus mutuļojošam nacionālam nemieram, un tā sekas nav palikušas Maskavā nemanītas. Propaganda pret ‚buržujisko nacionālismu' neapmierināto ukraiņu, tatāru, moldāviešu un baltiešu intelektuāļu vidū ir pastiprināta un visur uzsver nepieciešamību, ka padomju tautām jābūt vienotām, kas sasaucas ar vecās nedalāmās Krievijas priekšstatu. Krievu tautas pirmtiesības resp. vecākā brāļa stāvoklis starp 130 dažādajām tautībām un nacionlajām grupām, kuŗas iekļautas Pad. savienībā, ir mazliet apslāpēts, lai mazinātu lielkrievu šovinisma izpausmes."

Iztirzājis krievu tatāru likteni, kuŗiem arī pēc rehabilitēšanas neļauj atgriezties, britu žurnāls pakavējās pie lietuvieša J. Palecka, Pad. savienības tautību padomes priekšsēža, nesenās preses konferences. Paleckis tajā netieši atzinis, ka pastāv politiski iekrāsotie nacionālie jautājumi. Viņš uzsvēris, ka Pad. savienība atrisinājusi daudzas problēmas, kuŗas izriet no daudztautu valsts uzbūves, kuŗā daudzas tautas dzīvo kopā sasaknā un brālībā. Paleckis tomēr arī atzinis, ka Staļins novērsies no Ļeņina nacionālās politikas, vēlēdamies padarīt „neatkarīgās" padomju republikas par autonomām territorijām Krievijas padomju federācijā. Ļeņins šādu ricību uzskatijis par novirzīšanos no proletāriskā internacionālisma, un tas nozīmē lielkrievu šovinisma manifestāciju.

„Bet Paleckis noklusēja," turpina britu kreisā spārna žurnāls, „līdz kādai pakāpei Staļina 16 valdīšanas gados īstenota piespiedu rusifikācija, bet asimilācija un krievu kultūras dominēšana vēl arvien ir spēkā arī 16 gadu pēc Staļina nāves. Viņš gan norādīja, ka daži ‚buržujiskie nacionālisti' jaunprātīgi pūlas izmantot šķiru un nacionālās pretišķības, lai slēptu savas nozīmības. Padomju paraugs nacionālo problēmu izkārtošanai bijis piepalīdzīgs arī citām sociālistiskās nometnes valstīm." — Tomēr nepārtrauktā mazākumtautību pretestība apspiešanai no krievu puses rāda, ka padomju īstenība ir pavisam citāda un pieaugošā dzimstība dod mazākuma tautībām spēcīgus iemeslus prasību pacelšanai," rakstu pabeidz britu žurnāls.

Diemžēl, latvieši nepieder pie tautām, kuŗām ir liela dzimstība. Taču runājot par samazināto dzimstības procentu Pad. savienības Eiropas daļā, arī latviešiem var rasties, kaut arī netieši, apstākļi, kas sekmē lielāku ģimeņu izveidošanos. Turklāt jāievēro, ka partijai akūta ir ne vien dzimstības, bet arī inteliģences problēma un milzīgā pretestība pret Staļina laika metožu atdzīvināšanu.

Piemēram, nošautā padomju ģenerāļa Jakira dēls (Jakiru nošāva kopā ar Tuchačevski, Eidemani un citiem augstākajiem virsniekiem 1937. gadā, apvainojot viņus valsts uodevībā), 46 gadus vecs ievērojams vēsturnieks, pieprasījis Staļina tiesāšanu pēc nāves, inkriminējot viņam pantus par slepkavību, par ko draud nāves sods un 68 g. cietuma. Ja jau Jakira tēvs pēc nāves rehabilitēts, tad tikpat labi varot mirušo Staļinu atzīt par vainīgu slepkavībā. Vēstuli Jakira nosūtījis partijas ideoloģiskajam žurnālam „Komunist" bet tā nav publicēta, — ziņoja britu laikraksts „Daily Telegraph" 28. maija izdevumā.

Lielais laikrasts „The Time" 30. maijā savukārt ziņoja, ka padomju žurnāls „Sovjetskaja Rosija" publicējis Kazaņas augstskolas mācību spēka Sabirova uzbrukumu politiski neuzticamiem inteliģences pārstāvjiem, kuŗi komūnisma celšanas laikā, stāvot malā, tikai noskatoties un slimīgi nodarbojoties ar Staļina kļūdu meklēšanu. Raksta turpinājumā krievu inteliģence bridināta nepaklauties Rietumu propagandai, ka Pad. savienībā neesot intelektuālas brivības, un nesekot čehoslovaku priekšzīmei. Meklējot personības kulta kļūdas, inteliģence neredzot, kas paveikts sociālisma celšanas laukā. „Daļa padomju inteliģences vēl ir saindēta ar buržujisko liberālismu, otra daļa, sevišķi agrākie sociāldemokrati, nav atbrīvojušies pilnīgi vai tikai daļēji no reformu idejām un oportūnisma. Imperiālisti vēlas atdzīvināt un izmantot visas šīs paliekas savā labā," pasvītrots Sabirova rakstā.

Aina ir puslīdz skaidra: ne padomju inteliģence, ne mazākuma tautības vairs nevēlas ilgāk pacietīgi nest lielās nedalāmās sociālistiskās impērijas jūgu. Arī dzimstības samazināšanās ir neapšaubāma impērijas sairuma lieciniece.

Ar sirsnigu rūpibu un bez tās

Ja redaktors liek — jāiet. Bet ne uz visām „oazēm" Metro karavānas ceļā Toronto, o nē! Ja brauc uz ārzemēm, tad tikai turp, kur sirds vēlas. Amsterdama, Roma, Helsinki, Šanona šoreiz „par tālu", prom no pilsētas centra, un ko meklēšu, teiksim, Atenās? Grieķu mantas, čalā, trokšņi, knāda, dejas, mūzika jau dzirdēta, redzēta, vērota bieži. Manilā būs par karstu. Varšava un Volga — nē, vienkārši nevilina. Sirdī pret visu slavisko nolaists tāds kā dzelzs aizkars. Izvēlēšos oazes, kas vairāk vienuviet. Un Starptautiskā institūta telpās to ir veselas sešas, pat Parīze! Jā, Parīze gan jāredz: smaržas, ziepītes... varbūt kāds elegants šifona nieciņš, apmetams ap kaklu, pleciem, aiz jostas aizspraužams — braukšu uz Parīzi.

Jautri svilpodama, tveņu rokassomiņu un steidzos — gan ne uz lidlauku, bet to pašu pierasto autobusu, kas aizvizina uz Starptautisko institūtu. Tas greznotos karogiem, auto novietojums blakus pušķots raibu spuldžu virknēm, izvietoti galdiņi un sēdekļi, pie ieejas rātni drūzmējas apmeklētāji, „pasēs" iespiež kļavlapas zīmogus.

„Kur Parīze?" prasu.

„Parīzes nav," man atbild, „franči piedalīšanos atsaukuši."

Paziņojums manam pacilātības balonam ieduru kā ar adatu — ak, tad Toronto lielā franču kolonija arī šai gadījumā ne ar ko citu nav varējusi kopīgā pasākumā piedalīties, kā vienīgi ar separēšanos! Ha — braukšu uz Otavu! Mana gaita tomēr kļuvusi mērenāka.

Kanadas „galvaspilsētas" sienas izklātas tūrisma veicināšanas plakātiem, vienā telpas galā alus galds ar dažiem garlaikotiem izsniedzējiem, otrā galā ļoti pieticīga, lai neteiktu nepietiekama, indiāņu izstrādājumu novietne — sīku krellīšu jostas, kāds mokasīnu pāris, koka mizas mājiņas un teltis, pīti kurvji, pie sienas zīmējumi, izteiksmīgi dažu indiāņu attēli. Tālāk Ontario paviljona makets no pasaules izstādes. Aplaižu skatienu apkārt — lielajā telpā vairāk nekā, ko redzēt. Gribējās jautāt: kādēļ paši indiāņi nevarēja iekārtot novietojumu un savos krāsainajos tautas tērpos saņemt apmeklētājus, varbūt pat ar priekšnesumiem?

Kanadai iekārtotās telpas arī otrā stāvā. Dodos turp. Gaitenī daudz valdības informācijas brošūru, plakāti vēstī, ka šai zemē iestājas par cilvēka tiesībām, un rāda tumšādainus bērnus. Kaut kā šie plakāti neiederas ne šai gadījumā, ne vidē, nedz noskaņā.

Otrā stāvā klusums un tukšums. Neizpratnē veros nožogotā novietojumā citādi tukšas istabas vidū, kur uz liela, smaga, senlaicīga galda, ap to un zemē gul dažādas lietas — podi, katli, urķi un citi nepievilcīgi „krāmi". Pat veca, no darba piekususi slota. Maza zīmīte vēstī, ka šie pirmo kanadiešu iecelotāju saimniecības piederumi un darba rīki, atvesti no netālā Pionieru ciema. Kanadiete, kas apsarga senču mantojumu, atturīgi bilst, ka 3. stāvā esot vēl viena Kanadas istaba un pēc pusstundas sākšoties tautas dziesmu priekšnesumi. Bet nav vairs vēlēšanās palikt „šai ciemā".

Kāpju lejup, kur divas istabas aizņēmusi Skandinavija. Abās apmeklētāji omulīgi pie galdiņiem, uz kuriem deg krāsainas sveces, bauda gardumus — uzkožamos, kūkas, cepumus, un atspirdzinās. Kādā stūrī skandinavu ražojumu novietne ar pievilcīgiem nieciņiem. Izceļas dāņu tērauda ražojumi, galda piederumi. Dzērienu galdā pamanu arī „Napoleona brendiju" — Kurvuazjē. „Vai šo ražo arī Skandinavijas valstis?" vaicāju gaišmatei aiz galda un smīnēdama eju tālāk, kad viņa sāk pētīt franču etiķeti.

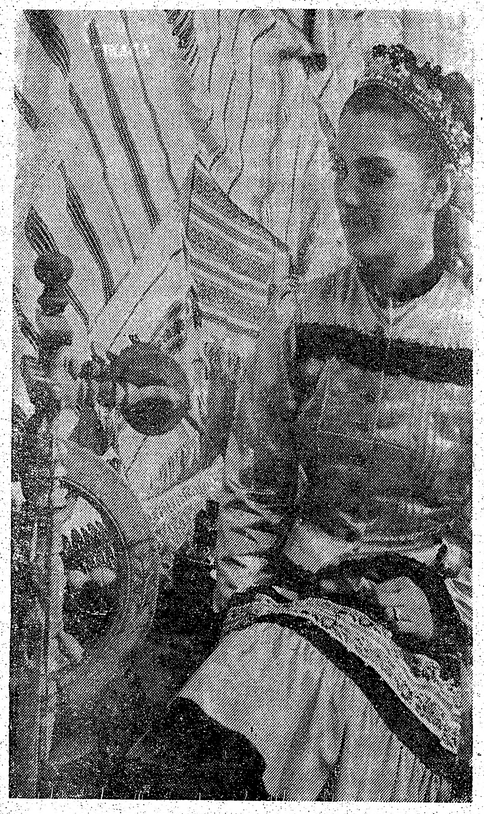

Ungāru centrā „Budapešta" Toronto starptautiskās karavānas dalībniekiem Gabriela Barta rādīja, ka arī ungāru lauku sievietes, tāpat kā latvietes, strādā ar vērpjamo ratiņu.

Foto: V. Cinis

Trinidadas un Tobago telpā jau ir, ko redzēt, pulsē dzīvība, skan. Apmeklētāju kā biezs, visi sēdekļi aizņemti. Skatuvē brūnas jaunavas un jaunekļi dzied savas dziesmas, priecīgi un laipni vērdamies klausītājos. Skaņu lentē ducina pavadījumu. Arī pasē bungu zīme iespiesta. Aplūkoju plašo, savdabīgo rokdarbu klāstu: smalki, graciozi veidojumi no bambusa niedrām un metalla stieplēm, kokizstrādājumi. Tālāk arī dažādi fosilizēti jūras dzīvnieciņi, koraļļi. Sienu grezno viņu mākslinieka Ostina Aterleja akvareļi košā krāsu priekā. Pirmā vieta, kur izliktas arī grāmatas angļu valodā par Tobago un Trinidadu. Še jūt, ka trinidadieši ar mīlestību gatavojušies apmeklētājus iepazīstināt ar savas zemes kultūras paraugiem.

Tā kā Ļubļana šai dienā never durvis apmeklētājiem, palikusi vēl Ženēva, kas jāredz. Ceļā uz turieni iekļūstu virtuvē, kurā vairāki „šefi" un virtuvenes smaržīgos mutuļos gatavo visu, kas piederas „pastētītēm" un citiem smalkiem kulinārās mākslas gardumiem.

Ja trinidadieši iepriecināja ar brīvo, liksmo, tomēr neuzmācīgo garu, Ženēva sagaida apmeklētājus ar pieredzējuša tūristu saimnieka veiksmi. Tā izpaužas ik sīkumā, kā abu aizņemto telpu iekārtojumā, tā laipnajā uzmanībā pret apmeklētājiem. Pirmajā telpā veselu sienu aizņem informācija tūristiem. Pasē iespiež Sarkanā krusta zīmogu uz īpaši piecstaraiņas (ne sarkanās veida!) zvaigznes, simbolizējot Šveices 5 kantonus. Otrā telpā parādīti Šveices ražojumi: Ballija kurpes, kas pērkamas arī Toronto, Grīna un Eniķara firmas pulksteņi, glīta, moderna keramika un vēl glītāki kapara saimniecības piederumi. To lietošanu, gatavojot patīkami smaržojošus, iesmā duramus gaļas gabaliņus mērcē — „lekerli", demonstrē 3 daiļavas tautas tērpos, priekšautiņos un lielajās mežģiņu galvas segās — pārstāvot Ārgavas, Turgavas un Bernas kantonus. Atspirdzinājumam piedāvā vīnu, „kiršu" arī alu. Kopiespaids no Ženēvas — vispatīkamākais un glītākais līdz šim redzētais, arī eiropiskāks noskaņojumā un sakārtojumā par Skandinavijas rādīto.

Starptautiskā institūta „oazes" izstaigātas. Bet „ārzemes" iepatikušās. Kurp tagad? Protams, uz Rīgu! Tur saņem ziemeļu galvaspilsētai nepiedienīgs karstums un apmeklētāju jūra, kurai pat pagrūti cauri tikt. Pēc īsas apskates dodos uz netālo Budapeštu.

Apžilba acis. Tik bagātīgu rokdarbu klāstu vienuviet vispār nav gadījies redzēt. Ne pārāk spilgts, drīzāk nosegts apgaismojums, pār visu lidinās klusināta čigānu mūzika. Bezgala daudz ko redzēt: gleznas, akvareļi, vienkārši attēli, porcelāns, antīki medību piederumi, zobeni. Rokdarbos — kā izšuvumos, tā austajās sedziņās, spilvenos, aizkaros, valda sarkanā un zilā krāsa. Stilizēti puķu raksti no Transilvānijas apgabala, bet Pārdonavas un līdzenumu ģeometriskie rotājumi vietām stipri atgādina mūsu tautas rakstus. Izrotātas lādes, greznas lelles, spilveni, paklāji, galdauti. Ne noskatīties. Še tiešām vajadzīgs laiks, lai visu izpētītu. No aizbērtās atmiņu akas uzpeld Ungārijas mākslas izstādes fragmenti Valsts mākslas mūzejā Rīgā 1932. vai 1933. gadā. Mūs, ģimnazistes, toreiz veda iepazīstināt ar to, kas skaists. Mēs arī jūsmojām par brīnišķīgajiem izšuvumiem — atmiņā seviški iespiedies īpaši krāšņi darināts krekls vai vamzis melniem rakstiem. — Lēnām staigāju gar izklāto bagātību. Uz paaugstinājuma iekārtota guļamistaba, kā pārcelta šurp no maģāru puštas. Koka istablietas rotā krāsaini zīmējumi, netrūkst veclaicīga atsvaru pulksteņa, mazgājamā galdiņa ar ūdens krūzi; uz paklāja pie platās, daudzspilvenu gultas glītas tupelītes. Vidū istabai ungāriete pie ratiņa. Nez kādēļ kaklā iespiežas kamols...

Arī ungāri izstādījuši daudz grāmatu, skaņu plates u.c. suvenīrus. Bet nav vaļas vairs kavēties. Karavānas autobuss aizved uz Portugāli. „Lisabona" iekārtota portugāļu draudzes namā, kuŗa priekšā vakara krēslā jauki mirguļo nacionālo krāsu — dzeltenu, sarkanu un zilu — spuldzīšu kociņi. Ungarijas bagātības apžilbušajām acīm še maza atpūta. Ir rokdarbi, aplikācijas, adījumi, smalki baltie darbi, valdzina kāds liels mežģiņu lakats. Otrā telpā pīti kurvji vīna pudelēm, milzums mazu un lielu papīra puķu, audumi. Apmeklētāju skaits ēkas apstādījumos. Še drīkst vērot neliels. skvērdejas, bet tās vasaras vakarā bagātības apžilbušajām acīm še maza atpūta. Ir rokdarbi, aplikācijas, adījumi, smalki baltie darbi, valdzina kāds liels mežģiņu lakats. Otrā telpā pīti kurvji vīna pudelēm, milzums mazu un lielu papīra puķu, audumi. Apmeklētāju skaits ēkas apstādījumos. Še drīkst vērot neliels. skvērdejas, bet tās vasaras vakarā

Ir jau pavēls. Cerība redzēt arī citas oazes, sēžos karavānas „kamieli"-autobusā, bet — viļos. Pēc ilgas krustu šķērsu braukšānas pa Toronto „tuksnesi", gaidpilni izbirstam Etobikokas pašvaldības pulkstenis rāda jau pusvienpadsmit.

— ns

LATVIJA

53. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 19. JŪLIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčela, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 334, Ont.; tālr. 769-3802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

parmēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Jāņi sniegā

Kad pāri Kanadas un ASV kalniem mežiem un ezeriem jūnijā atskanēja latviskais „līgo", kad latvietes ar ziedu vainadziņiem galvās un latvieši ar alus kausiem rokās tāpat kā sensenos laikos pulcējās pie Jāņu ugunskuriem un savās sirdīs, kaut dažreiz neapzināti izjuta Jāņu un vasaras burvību, tad latvieši Austrālijā meklēja slēpes un, sagērbušies vairākas vilnas dubultjakās, slēpju zābakiem kājās devās uz Sniega kalniem (Snowy Mountains), kur tieši nodēju pirms Jāņiem atklāja slēpošanas sezonu.

Jāņus gaidot, sievas gan arī Austrālijā sēja Jāņu sieru, vīri dzērienu veikalos meklēja kaut ko „speciālu", jo Jāņu alu jau mājās vairs nevienu nedara — tas būtu arī pret likumu, bet dārzā ozolam, no kuŗa zariem un lapām jāvij Jāņu vainags, lapas jau bija brūnas un dažas, vēss, aizkaros, valda sarkanā un zilā krāsa. Stilizēti puķu raksti no Transilvānijas apgabala, bet Pārdonavas un līdzenumu ģeometriskie rotājumi vietām stipri atgādina mūsu tautas rakstus. Izrotātas lādes, greznas lelles, spilveni, paklāji, galdauti. Ne noskatīties. Še tiešām vajadzīgs laiks, lai visu izpētītu. No aizbērtās atmiņu akas uzpeld Ungārijas mākslas izstādes fragmenti Valsts mākslas mūzejā Rīgā 1932. vai 1933. gadā. Mūs, ģimnazistes, toreiz veda iepazīstināt ar to, kas skaists. Mēs arī jūsmojām par brīnišķīgajiem izšuvumiem — atmiņā seviški iespiedies īpaši krāšņi darināts krekls vai vamzis melniem rakstiem. — Lēnām staigāju gar izklāto bagātību. Uz paaugstinājuma iekārtota guļamistaba, kā pārcelta šurp no maģāru puštas. Koka istablietas rotā krāsaini zīmējumi, netrūkst veclaicīga atsvaru pulksteņa, mazgājamā galdiņa ar ūdens krūzi; uz paklāja pie platās, daudzspilvenu gultas glītas tupelītes. Vidū istabai ungāriete pie ratiņa. Nez kādēļ kaklā iespiežas kamols...

Arī ungāri izstādījuši daudz grāmatu, skaņu plates u.c. suvenīrus. Bet nav vaļas vairs kavēties. Karavānas autobuss aizved uz Portugāli. „Lisabona" iekārtota portugāļu draudzes namā, kuŗa priekšā vakara krēslā jauki mirguļo nacionālo krāsu — dzeltenu, sarkanu un zilu — spuldzīšu kociņi. Ungarijas bagātības apžilbušajām acīm še maza atpūta. Ir rokdarbi, aplikācijas, adījumi, smalki baltie darbi, valdzina kāds liels mežģiņu lakats. Otrā telpā pīti kurvji vīna pudelēm, milzums mazu un lielu papīra puķu, audumi. Apmeklētāju skaits ēkas apstādījumos. Še drīkst vērot neliels. skvērdejas, bet tās vasaras vakarā

Ir jau pavēls. Cerība redzēt arī citas oazes, sēžos karavānas „kamieli"-autobusā, bet — viļos. Pēc ilgas krustu šķērsu braukšānas pa Toronto „tuksnesi", gaidpilni izbirstam Etobikokas pašvaldības pulkstenis rāda jau pusvienpadsmit.

— ns

Dzejniece un dziedātāja **Ausma Jaunzeme** Toronto skandina latviešu tautas dziesmas; pavadījumus spēlē koklētājas **Sarmīte Butāne** (pa kreisi) un **Ilze Šmite**. Foto: A. Vinčels

Divu mākslu sārta kūrējiņa

Sīka zeltene Alsungas tumši rakstainā tērpā, sudraba rotā, gaišu matu bizi, labā vaiga bedrītē ieslēptu mazliet kautru smaidu, 6. jūlija pēcpusdienā devās uz Latviešu namu Toronto, podiju. Tā bija dziedātāja Ausma Jaunzeme.

Sākumā mazliet nedroši, bet arīk dziesmu brīvāk un kuplāk raisās latviešu tautas gadsimtu gaitās izplaukušie skaņu ziedi. Sērs ir sauciens pēc māmuliņas; tumšā vakarkrāsas kalumā aizskan „Ej, saulīte", mīļi žūžojot „Aiz kalniņa mēnestiņis" un „Cuči, mana ligaviņa". Dziedātājas vienkāršums un nemākslotība raisa klausītāju sirdis un rokas aizvien sirsnīgākai atzinībai.

Ilzes Smites un Sarmītes Butānes jūtīgie pirksti kokļu pavadījumā un otrā dziesmu biruma solo ievadā uzbūra senatni. „Pūti, pūti, ziemeļīti" bija latviski skaistākais visu trīs tautas mākslas kopējo, īpaši Ausmas Jaunzemes, sniegums, valdzinot kā ar patīkamo, aizturēto toni, tā izjūtu. To programmu beidzot, atkārtoja. Izceļama dziedātājas ļoti skaidrā dikcija un tautas dziesmu iztulkojums.

Vēl koši noziedēja rudzu vārpa, lija sidrabiņa lietiņš, dziedātājai papildinot pavadījumu ar trejdeksni, un — pārsteidzot ar svaigu, iejūtīgu iztulkojumu — izskanēja pazīstamā „Kade pārnāksi, bālelīņ". Varbūt klausītājiem šai dziesmā likās neparasts ritms un teksts, vienā otrā citā dziesmā bija arī dzirdamas svešākas sinkopes. Pēc koncerta sarunā dziedātāja paskaidroja, ka dainu melodijas mācijusies no vecmāmiņas — tērvietietes, un tautas dziesmu iztulkojuma etnoloģiskajam pareizumam pāri nedarot māzas individuālas variācijas ritmā un melodijā. Trauslās zeltenes balss skanēja noteikti. Jāatzīst — tautas dziesma, radīta zināmā noskaņā, taču pakļauta ikviena dziedātāja individuālajai dinamikai un acumirkļa radītajai izjūtu nokrāsai. Sīki izstainā tērpā, sudraba rotā, gaišu matu bizi, labā vaiga bedrītē ieslēptu mazliet kautru smaidu, 6. jūlija pēcpusdienā devās uz Latviešu namu Toronto, podiju. Tā bija dziedātāja Ausma Jaunzeme.

Sākumā mazliet nedroši, bet arīk dziesmu brīvāk un kuplāk raisās latviešu tautas gadsimtu gaitās izplaukušie skaņu ziedi. Sērs ir sauciens pēc māmuliņas; tumšā vakarkrāsas kalumā aizskan „Ej, saulīte", mīļi žūžojot „Aiz kalniņa mēnestiņis" un „Cuči, mana ligaviņa". Dziedātājas vienkāršums un nemākslotība raisa klausītāju sirdis un rokas aizvien sirsnīgākai atzinībai.

Ilzes Smites un Sarmītes Butānes jūtīgie pirksti kokļu pavadījumā un otrā dziesmu biruma solo ievadā uzbūra senatni. „Pūti, pūti, ziemeļīti" bija latviski skaistākais visu trīs tautas mākslas kopējo, īpaši Ausmas Jaunzemes, sniegums, valdzinot kā ar patīkamo, aizturēto toni, tā izjūtu. To programmu beidzot, atkārtoja. Izceļama dziedātājas ļoti skaidrā dikcija un tautas dziesmu iztulkojums.

Vēl koši noziedēja rudzu vārpa, lija sidrabiņa lietiņš, dziedātājai papildinot pavadījumu ar trejdeksni, un — pārsteidzot ar svaigu, iejūtīgu iztulkojumu — izskanēja pazīstamā „Kade pārnāksi, bālelīņ". Varbūt klausītājiem šai dziesmā likās neparasts ritms un teksts, vienā otrā citā dziesmā bija arī dzirdamas svešākas sinkopes. Pēc koncerta sarunā dziedātāja paskaidroja, ka dainu melodijas mācijusies no vecmāmiņas — tērvietietes, un tautas dziesmu iztulkojuma etnoloģiskajam pareizumam pāri nedarot māzas individuālas variācijas ritmā un melodijā. Trauslās zeltenes balss skanēja noteikti. Jāatzīst — tautas dziesma, radīta zināmā noskaņā, taču pakļauta ikviena dziedātāja individuālajai dinamikai un acumirkļa radītajai izjūtu nokrāsai. Sīki izstrādātajiem tautas dziesmu skandētāja Ausma Jaunzeme atvadījās ar smaidu, palokot celīti. Ko piebilst? — Bija žēl, ka tehnisku iemeslu dēļ (pavadītāju kokļu stīgām nebija attiecīgā apjoma) viņa bija spiesta no paredzētās programmas izlaist 8 mazāk pazīstamas dainas, to vidū jaukās „Karavīris man uzsedza", „Pūt, vējiņi, sila malu" u.c. Ausma Jaunzeme šīs dziesmas torontiešiem palikusi parādā. Parāds nav brālis. Tādēļ gribētos cerēt, ka ne pārāk tālā nākotnē viņa šo parādu „ar augļu augļiem" nokārtos šepat Toronto, neliedzot klausīšanās prieku daudz kuplākam apmeklētāju pulkam, nekā bija sanācis svētdienas pēcpusdienā.

Melnās gaļas, paplatās biksēs, gaišiem matiem izklaidu krītot pār melni mežģinotiem pleciem, klausītāju priekšā pēc neliela pārtraukuma stājās dzejniece Ausma Jaunzeme.

Arī šai daļā programma mainīta: ar savu „Mīlestības dzeju" Jaunzeme torontiešus nevēlas iepazīstināt, sākdama skandēt vārsmas no cikla „Morfija sapņi". Tie nebija pārāk „psihedeliskās krāsās", tādēļ radās mazas šaubas, vai morfija ietekmē tik vien rātni sapņi rādītos? Šķita drīzāk kā Morfeja (sengrieķu miega dieva) sapņi...

Dzejnieces Ausmas Jaunzemes poēzijā, ar visu lirisko dabas un dzīves jūsmu, „gar pamestiem paksiem meklējot sen bijušā pēdas", ieskanas arī pa skarbākam saucienam, noteiktu uzskatu stīgai. Atmiņā ar patieso konstatējumu „Ziemsvētku zvani kliedz" aizķēries dzejolis „Ziemsvētki Kalifornijā", programmā ierindots sociālās kritikas dzejoļu virknē. Arī „Klauns" un „Dāvana" atstāja rūgtuma garšu. Pievilcīgas, īsas, apraušas vārsmas, pārtrauktas it kā pēkšņi, domas risinājumu pametot klausītāju pašu fantazijai, bija 12 „Rīta eņģeļu dziesmas"; bet Blaumanis par sūrošanos, ka nepaspējis savai dzīves ēkai „ielikt lielus, gaišus logus", bija izpelnījies dzejnieces rājienu ar norādi, ka tādi Braku istabā diez vai būtu iederējušies... Jaukā pēcpusdiena beidzās ar patriotisku dzejoļu virkni. Klausītājiem ar aplausiem pateicoties, dzejniece un dziedātāja Ausma Jaunzeme saņēma ozollapu un laukziedu pušķi no Latviešu preses biedrības Kānadas kopas priekšnieces Birutas Senkēvičas ar sirsnīgu vēlējumu nest savu mākslu tautā „ar deviņvīru spēku".

Šoruden Ausma Jaunzeme ar tautas dziesmām dosies DV izkārtotā turnejā pa ASV latviešu centriem. Būtu jauki, ja viņa iegriezt os arī Toronto.

S. Sniedze

Angelika Gailīte

Īpata grāmata

HUGO VĪTOLS „ATMODINĀTAS ATBALSIS", IZDEVIS APGĀDS ZIEMEĻBLĀZMA 1969. GADĀ

Patiesi, īpata grāmata vislabākajā nozīmē. Vienīgā tāda — kā savas izcelsmes, tā kompozicijas ziņā.

Kā autors pats atklāj šīs grāmatas nobeigumā, tā radusies un izaugusi sakarā ar mākslinieces Marijas Induses-Mucenieces 1966. gadā viņam uzticētajām franču un angļu preses atsauksmēm par Latvijas mākslas izstādi 1939. gadā Parīzē un Londonā. „Tā tas iesākās," viņš saka. „Kopš tām stundām nav pagājusi ne diena, kad šīm Atmodinātajām atbalsīm nebūtu veltīta kāda doma, kāda rinda" (364. lp.). Šī atzīšanās rakstura autora piekļeršanos savām izraudzītajam tematam, viņa dedzību, neatlaidību, pamatīgumu materiāla vākšanā gan Eiropā labvēlīgu personu atbalstā, gan Amerikā pašam nepārtraukti meklējot bibliotēkās un attiecīgajā literatūrā.

Virsraksts liecina, ka grāmata iecerēta tieši kā Latvijas mākslas izstādes atbalsis, kas sāktas atmodināt pēc 30 gadiem. Aiz tā paša iemesla vien jau grāmata ir tāda, kādas otras nav. Nākot klāt jau minētajam autora pamatīgumam, to aizvien papildinot rakstīšanas un pat iespiešanas laikā, tā izaugusi līdz liela formāta 367 lappusēm.

Astrida Čopa beigusi Toronto universitāti, iegūstot bakalaures grādu angļu valodā un literatūrā. Viņa sagatavojusies skolotājas darbam. Jaunā bakalaure ir studenšu korporācijas Gundega locekle.

Autors grāmatu ievada ar Rūdolfa Blaumaņa skumjo atzinumu: „Jā, latviešu dailenieka m trūkst visu to ārējo apstākļu, kādi to varētu darīt lielu" („Mājas Viesa Mēnešraksta" 1896. g. 1. n-rā). Bet nepilna pussimta gadu laikā „tautas ilgu un alku gatavotajā un latvju karavīru izcīnītajā Latvijas brīvībā," konstatē autors, „tās dailinieki bija izauguši tik lieli, ka ne tikai viņu ēnas, bet viņu darbi paši sasniedza Sēnas un Temzas krastus" (7).

Hugo Vītols, kas pats lieliski pazīst Parīzi, kur pavadījis savu studiju laiku un daļu nobrieduma gadu, sajūsmā par Latvijas mākslas skatei izraudzīto vietu Gaismas pilsētas centrā, pie nesalīdzināmā Konkordijas laukuma Jeu de Paume mūzejā, Luvra tiešā tuvumā, to ar tās apkārtni attēlo kā tās pagātnē, tā tagadnē. Šai vēstījumā dabiski iekļaujas slavenais Luvrs, bij. karaļu pils, jo tur sākums rēgulārajām mākslas izstādēm Luija XIV laikā pils lielajā zālē jeb salonā. Tā radies valsts atbalstīto izstāžu jeb Salona nosaukums. Vēlāk, mākslinieku un mākslas darbu skaitam pieaugot, Salona izstādēm deva Elizejas lauku Mazo pili. Napoleona III laikā ar ķeizara rīkojumu Salona izstādes sāka rīkot ik gadus. Iekļūšana Salonā bija sevišķi grūta: „Kā kamielim caur adatas aci." Žūrijā piedalījās Mākslas akadēmijas locekļi, ar Goda leģiona ordeni Salonā godalgotie mākslinieki un Francijas valdības pārstāvji. 1863. gadā žūrija noraidīja 4000 darbu, to starpā vēlāk slavenā Manē populāro gleznu „Brokastis zaļumos".

To ievērojot, varam saprast prieku, ko autors pārdzīvojis, Salona 1868. gada katalogā atrodot to, ko meklējis: „Hūns (Kārlis), dzimis Vidzemē, Pēterburgas mākslas akadēmijas audzēknis — — — 1290. nr. „Bērtuļa nakts priekšvakarā — — — Hūns — pirmais Parīzes Salonā uzņemtais latvietis. Pirmais latviešu mākslinieks Parīzē — — — Runājot par Latvijas mākslas izstādi Parīzē, Žedepōma mūzejā, Konkordijas laukumā, mēs nevaram nepieminēt Kārli Hūnu" (23/24).

Kā redzams sākumā domāts K. Hūnu pieminēt kā priekšteci un vēstnieku Latvijas mākslas izstādei Parīzē un Londonā. Autoram darbā iedziļinoties un aizvien gūstot jaunus materiālus un liecības par šo pirmo veiksmīgo latvieti ārpus savas zemes robežām, sacerējums audzis augumā, un no iecerētā priekšteča nelielā raksturojuma izaudzis par vispusīgu Kārļa Hūna monografiju ar 213 lappusēm no 367 grāmatā.

Tā „Atmodinātās atbalsis" kļuvušas it kā par ielogojumu šai monografijai. Zaudēts samērs kompozicijā? Ārēji gan. Tomēr saturā saskan ar ideju celt latviešu pašapziņu un autora galveno nolūku atbildēt uz Rudolfa Blaumaņa likteņīgo jautājumu: Vai latviešiem radīsies tik liels dailinieks, „ka viņa ēna sniegsies pāri dzimtenes šaurajām robežām?" Ar noteiktu „jā" uz to atbild kā Kārlis Hūns, tā Latvijas mākslas izstādes svešās zemēs.

Pētot K. Hūna dzīvi un darbību, autors līdzšinējos šī latviešu mākslinieka novērtējumos ir atradis daudz nesaskaņu un nepareizu apgalvojumu, gan nevietā viņu izcelot, gan uztiepjot viņam pilnīgi ačgārnu noslieci mākslā. Tā šīs pašas izstādes kataloga ievadā K. Hūnam piedēvēta Grand Prix godalga 1867. gada pasaules izstādē Parīzē, kuŗā Hūns nemaz nepiedalījās, jo nesaņēma no Krievijas ķeizariskās mākslas akadēmijas lūgtos līdzekļus savas iecerētās lielās gleznas „Hēstingsas kaujas laukos" pabeigšanai.

Franču E. Bénézit Dictionnaire des Peintres etc. 5. sējumā par Hūnu galīgi pretrunīgas ziņas: vācu skolas mākslinieks, Pēterburgas mākslas akadēmijas profesors, Pola Delaroša imitētājs. Tās pašas vārdnīcas 4. sējumā uzvārds (kā redzams, no krievu materiāliem) Goun (Karl Theodor) krievu skolas mākslinieks (165).

Bet maldīgos uzskatos par mūsu mākslinieku ir ne tikai ārzemnieki vien, tos atkārto arī pašu ļaudis. V. Peņģerota rediģētajā mākslas vēsturē Uga Skulme izsaka nožēlu, ka Hūns pieslējies Delaroša melodrāmatiskajai vēstures gleznieccības skolai (128). Līdzīgus uzskatus pauž A. Gulbja apgādātā „Latviešu konversācijas vārdnīca" (12. sēj. 260. lp.): „Jānožēlo, ka arī latvieti K. Hūnu vairāk valdzinājis nevis Delakruā, bet gan Delarošs" (128). Arī „Latvju Enciklopēdijā", kas publicēta Stokholmā A. Švābes redakcijā, izteikts līdzīgs spriedums 1. sējuma 763. lpp. Divas enciklopēdijas — jau minētā latviešu un krievu, „Bolšaja enciklopedija" un vācu „Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart" apgalvo, ka Hūns mācījies pie Delaroša.

H. Vītols šos apgalvojumus apgāž ar chronoloģiskiem faktiem: „Delarošs mira 1856. g. 4. novembrī, Hūns ieradās Parīzē 1863. g. decembrī" (130). Secinājums: „Hūns nekad nav ne pie, ne zem Delaroša strādājis." — „Tātad apgalvojums, ka Hūns mācījies pie Delaroša, ir klaja nepatiesība; nepatiesība, kas apgalvota trīs valodās: latviešu, vācu, krievu" (130).

H. Vītols tālāk iztirzā jautājumu, kā ir ar tiem autoriem, kas apgalvo, ka „Hūns pieslējies Delaroša gleznošanas vaidam vai pat vienkārši viņu imitējis" (131). Delarošs meklēja popularitāti, panākumus, dzinās pēc teātrāla efekta; piemērojās plašās publikas gaumei, skaistināja pat noziegumu. „Hūns bija Delaroša pretstats" (133). „— — — viņa (Hūna) gleznas pierāda, ka viņš nekad nav bijis vienaldzīgs pret netaisnību, varmācību, ciešanām. Hūnam māksla bijusi vairāk nekā izklaidēšanās, vairāk nekā līdzeklis savas patmīlības apmierināšanai" (135).

Hūnam 7 gadus pēc Delaroša dāves Parīzē ierodoties, Delarošs jau bija pārdzīvots — passé. „Delarošs kādreiz bija bijis modē, nu viņa mode kā visas modes bija pagājusi" (138). — „Aiz viņa (Delaroša) figūrām nejūt cilvēka iekšējo pasauli — — — Hūns saviem tēliem piešķīra dvēseli, domas un nodomus, tveŗot ne tikai tēlu ārējo čaulu, bet arī iekšējo pasauli" (139).

Izanalizējis Hūna laika biedrus un viņu mākslu, H. Vītols atrod tikai vienu Hūna gara līdzinieku. „Tas bija Žans Fransuā Millē (Millet — 153)." Abiem bija daudz kopīga. Abi bija laucinieki. Abiem bija tā pati pieeja mākslai — kā jūtu izteikšmei, kas rada pārdzīvojumu skatītājā. Par mākslu un mākslinieku Millē izteicās: „— — — aizkustināt citus spēj tikai tas, kas pats ir aizkustināts" (150). — „Hūnam un Millē bija daudz radnieccīgu stīgu," saka H. Vītols. „Abi viņi bija godīgi, taisnīgi, jūtīgi, patiesi — — — acīs abiem spoguļojās labestība, taisnība, līdzjūtība" (155). „Bet arī viņi ir atšķirīgi, kā ir atšķirīgi zemnieki un amatnieki," turpina autors. „Hūns palika uzticīgs līnijas un krāsas saskaņai ar emaļas mākslinieka precizitāti, izglezojot rūpīgi katru tēlu, pievēršot īpaši rūpību kompozicijai.

(Nobeigums sekos)

Gita Caune beigusi Toronto universitāti, iegūstot B.A. gradu modernajās valodās un literatūrā. Viņa pieder pie studenšu korporācijas Imeria saimes.

Biruta Senkēviča

SAKNES DZIMTO ZEMI MEKLĒ

Kad dienas vēji
melnās lapotnēs smok,
Kaut kas neredzams
man apkārt nerimti rok,
Uzsūta rasu,
uzpūš svelmi no zālēs,
Tad čaukstošiem pirkstiem
steidz aptaustīt tālēs,
Atduŗas akmenos,
tā ka dzirkstis kaisās,
Vai kā sēkla no puķes
ar vaidu raisās
Un lēnām norimst
bezkrāsas klusuma peklē . . .

Kam gan tik strādāt
nakts gurduma seklē?
Tur saknes zemi,
dzimto zemi meklē.

Pēteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NIEMIERS

ROMĀNA „ATKUSTU SIKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

(12. turpinājums)

„Mans jaunais poļu brāli, lai izzinātu patiesību, nav jānostaigā gari ceļi, nav jāizlasa visu pasaules gudro grāmatas. Patiesība izaug kā vārpa no grauda. Noliecies pie pirmavotiem, meklē patiesību pie tās pirmsākumiem, dabā. Viss cits ir tikai dabas valodas atdarinājums, tās čukstu parafrazēšana. Tikai viena patiesība izaudzē nākošo, tāpat kā pirmie meli ir nākošo melu ciltstēvi. Kad biju jauns un mana sirds kļuva vārga un šaubīga, kādā aprīļa rītā izgāju, savas neziņas vajāts, kur zied baltās akācijas un sārtās aprikozes. Es izgāju no Kečkemetas, kur dzīvoju, cauri augļu dārziem un devos uz puštu meklēt sirdsmieru. Lielā zaļā pušta ar savu elpu mani nomierināja kā mātes roka, tā aplika man ap pleciem sava miera apmetni, un es dzirdēju kādu dīvainu balsi, kuŗa nāca reizē no zemes un debesīm: nezūdies par pasaules niecību. Arī katrā sīkākajā graudā un sīkākajā kukainīti kāds lielums apliecina Radītāja gudrību. Mācies saprast visu, kas ap tevi, un tu sapratīsi sevi un pasauli, sapratīsi cilvēkus, neņemsi ļaunā viņu vājības, nespēku un nepastāvību. Cilvēks arī savā nespēkā spēj būt liels un savā pārspēkā ir niecības apustulis. Ziedi, kuŗi ziedējuši, nobirst; ienākušies augļi, ja tos nenobirdina vējš, savācami grozos. Noglaudi ik dienu vienu nezāli, piesien vienu noliekušos zaru, un tu būsi daudz padarījis. Cilvēks ir radīts tikai maziem darbiem, kuŗos viņš var parādīt savu lielumu... Kopš tās dienas es zināju, kas man jādara: man jādzīvo cilvēkiem, kuŗi ap mani un kas man uzticas..."

Garīdznieks pārlaida rokas delnu pār pieri, atbīdīja tur izrisušos matus, it kā vēlēdamies aizdzīt kādas nedraudzīgas domas, un tad atsāka no jauna. Vīri klausījās viņa vārdos nopietnām sejām.

„Piedod, mans jaunais poļu brāli, bet tu tikai sāc to ceļu, kuŗu jau esmu nostaigājis gandrīz līdz galam. Bet iegaumē, ka ceļa un gredzena iesākums ir saliedēts kopā ar galu. Daudzi domā, lai savu mūžu nodzīvotu godam, ir vajadzīga laime. Bet mēs neviens īsti nezinām, kas ir laime. Mēs zinām tikai to, ka laimīgi gadījumi ir mainīgi... Turklāt katram laime nozīmē ko citu. Laime nav kompass, kas var vadīt mūsu dzīves gaitas. Tirgotājam liekas, ka viņam laime nāk pretim, kad veicis izdevīgu pirkumu vai pārdevumu, nodarot pārestību savam tuvākajam, kas tam uzticējies. Karavīrs jūtas laimīgs, kad uzveicis savu pretinieku un pats palicis dzīvs. Valstsvīrs un diplomāts tad pielūdz dievieti Fortūnu, kad viņam izdevies ar veikliem argumentiem pārliecināt citas tautas pārstāvjus, ka to neveiksme patiesībā nozīmē ieguvumu. Laupītājs lūdz Dievu, ceļos nometies, kad viņa rokās krītusi paša nepelnīta bagātība un kārtības sargi un likums nespēj viņam atriebties. Iznāk tā, kur vienam ieguvums, tur otram zaudējums, un no visa tā ceļas lielie nemieri, lielie taisnības meklēšanas pasākumi, kas tomēr nekad taisnību neatrod. Mēs nevaram nekad visiem palīdzēt, jo mūsu saprašana un spēks nesniedzas tik tālu, bet savai tautai palīdzēt un kalpot var katrs."

Garīdznieka kalsnais stāvs valdonīgi saslējās. Viņa pēdējie vārdi izskanēja ar sevišķu uzsvaru.

„Bet kas ir tauta?" pēkšņi iejautājās Česlavs. „Es nekad neesmu redzējis ne savu dzimteni, ne savu tautu. Trimdinieki ir tikai tautas lauskas. Tie nav nekas vesels. Katrā cilvēkā mājo neticīgais Toms. Kā lai es kalpoju tam, ko nepazīstu un, liekas, nekad arī nebūs izdevība iepazīt? Esmu daudz domājis par šo dīvaino jēdzienu. Tautas dēļ ierados jūsu zemē, jo iedomājos, ka ceļš uz Varšavu ved caur Budapeštu. Tā Londonā domāja arī mani draugi, bet tā bija alošanās. Sakiet, tēv, kas ir tauta un kā atrast ceļu uz to, kā iemantot savas sautas uzticību? Īstenībā pagaidām nepiederu nevienam. Manas piederības jūtas kavējas te Londonā, te Varšavā; tās ir kā putni, kas vairs nevar atrast koku, kuŗā ievīt ligzdu. Cilvēki dažkārt ir lepni uz savu tēvzemi. Bet kur ir mana tēvzeme? Esmu dzimis Polijā, bet uzaudzis pie Temzas. Tā Polija, kuŗu citi dēvē par mūžīgo, man ir tikai miglainu atmiņu veidols, nekas vairāk. Brīžam es vēl apzinos, ka esmu polis, bet tad nāk brīži, kad man liekas, ka būtiski man nav nekāda sakara ar Poliju. Esmu ieguvis izglītību Oksfordā, un reizē ar izglītību un tās tautas valodu, kuŗa man devusi pajumti, manī ieviesies zināms tuvums visam angliskajam. Agrāk es to neapjautu, bet tieši tagad, Ungārijā, es būtībā vairāk ilgojos pēc Londonas un Oksfordas nekā pēc Varšavas un Krakovas. Cilvēks nevar tam piekļerties, ko viņš nekad nav redzējis un savām rokām taustījis. Šī apziņa sagandē manu dvēseles mieru un rada kādu pretrunīgu sajūtu emulsiju. Es nevienam vēl par to neesmu teicis, bet tagad vairs nevaru klusēt pēc tā, ko teicāt jūs. Daudzi Rietumos runā par divu kultūru cilvēkiem. Es zinu, ka tā ir aplamība. Neviens reizē nevar peldēties upē un jūrā, neviens reizē nevar kāpt kalnā un nolaisties gravā. Tā tikai ir sevis pašapmāņšana. Lielie cilvēki dzīvo lielās, visas cilvēces kultūras gaisotnē, kuŗa ietver visus strāvojumus, bet tas pa spēkam tikai patiesi lieliem raksturiem, pie kādiem es esvi nepieskaitu, jo tā būtu divkosība."

Česlavs Dombrovskis raudzījās uz galda biedriem. Iekām viņš atgriezās Londonā, bija taču reiz jātiek skaidrībā ar sevi. Abi policijas vīri likās vienaldzīgi par to, ko vaicāja Česlavs, bet garīdznieks un Imre pacēla pret viņu skatienus un nopietni vēroja. Viņiem pašiem nekad šādi jautājumi nebija uzmākušies. Bet viņi saprata nabaga poļu jaunekli.

„Es tevi saprotu, mans jaunais poļu draugs," atbildēja garīdznieks. „Tu man uzstādi jautājumu, uz kuŗu nezin vai spēšu atbildēt, jo manai dvēselei ir svešas šādas jūtas. Kas ir tauta? To nevar pateikt vienā teikumā, to nevar izskaidrot vienā stundā. Tauta ir kaut kas vairāk nekā to formulē konversācijas vārdnīcās. Īsos vārdos tauta ir cilvēku kopa ar vienu valodu, vienādām dzīves paražām un vienādiem mērķiem. Vienas tautas locekļi, nenicinot citas tautas piederīgos, tomēr negrib saplūst ar tiem, jo katrai tautai gadsimtu ritējumā ir izveidojies īpats dzīves veids, no kuŗa atsakoties, tā iet bojā. Mums grūti dot cilvēkiem padomus, kā dzīvot, bet vēl grūtāk tādus dot tautām. Tas, kas vienai ir dienišķā maize, otrai var izrādīties sēnalas, bet trešai driģeņu ķēklas. Tāpat kā vienam kokam nav divu vienādu lapu, tā cilvēces kokam, kuŗu veido tautas, nav divu līdzīgu zaru. Tu esi iemācījies, pie mums dzīvodams, mazāku valodu, bet neviens tevi neuzlūkos par mazāku, ja tu runāsi tekoši mūsu valodu. Mātes valoda ir neaizstājama cilvēka domu un jūtu izteikšanai."

„Diemžēl, mana mātes valoda ir angļu. Māti tikko atceros. Mani audziņāja vecmāmiņa. Viņa man iemācīja kaut cik poliski, bet mans skolas un augstskolas laiks ir licis man uzskatīt angļu valodu, kuŗā varu vislabāk savas domas izteikt, par savu. Es neesmu anglis un, liekas, tāds arī nekad nespēšu būt, bet mana domāšana kļuvusi divu kultūru kaujaslauks. Kas no visa paliks pāri? Es baidos — tikai drupas. Nezinu, patiesi nezinu, cik ilgs laiks paies, kamēr atradīšu pats sevi."

(Turpinājums sekos)

Jauka latviešu reprezentācija

Reddīras (Red Deer) pilsētā, Albertas provincē, 28. jūnijā sākās četru dienu svinības, veltītas Kanadas konfederācijas gadadienai, kuru ietvaros notika arī pirmais starptautiskais festivāls ar dejām, sporta sacensībām, aviācijas spēku parādēm un t.s. komerciālo parādi pilsētas ielās. Šo pasākumu paredzēts izvērst par gadskārtēju.

Divu dienu ilgo etnisko grupu festivālu 30. jūnijā atklāja Albertas provinces gubernātors Grants Makīvens (MacEwan), nolaižoties helikopterā apm. 35.000 skatītāju pildītajā svinību laukumā. Savā atklāšanas uzrunā gubernātors izteica prieku par ierosmi cildināt un uzturētu dzīvu to tautu etnisko kultūru, kuras veido Kanadas seju un ceļ tās nākotni.

Izstādes ēkā starp īru, angļu, franču, ukraiņu, ķīniešu un citu tautu stendiem Reddīras mazās latviešu saimes gaumīgi iekārtotajā mākslas un daiļamatniecības novietnē bija redzami keramikas, sudraba, dzintara un citi izstrādājumi, sevišķi bagātīgi Austras Dālderes audumi. Kopā ar igauņu un lietuviešu etniskajiem eksponātiem un mākslas darbiem tie lepni reprezentēja Baltijas valstis, tāpat kā baltiešu nacionālie karogi virs ieejas durvīm. Skaistu Baltijas smilšainās jūrmalas skatu ar zvejnieku laivām uz izstādes ēkas ieejas puses sienas bija gleznojis vācietis G. Šmits, kas, Reddīras pilsētas valdes aicināts, bija devis mākslinieciski ietērpu ārsienu gleznošanā arī visu citu tautu stendiem. Izstādes laukumā savukārt bija iekārtotas dažādu tautību ēdnīcas. Tā, piemēram, vācieši bija izveidojuši tipisku „gasthauzi", dekorējot to Minchenes tradicionālo oktobra svētku garā.

Līdztekus vairākās dārzu skatuvēs risinājās atsevišķo tautību dziesmu, mūzikas un tautas deju priekšnesumi. Vietējo latviešu aicināti, šai pirmajā tautību festivālā Reddīrā piedalījās arī Edmontonas latviešu jaunatnes kopa Daina ar 16 dejotājiem akordeonista Paula Heinberga pavadījumā, uzstājoties pēcpusdienas un vakara programmā ar sešām tautas dejām. Arī Edmontonas koklētāju ansamblis divu solistu un četru koklētāju sastāvā vairāku tūkstošu lielajam skatītāju pulkam Kanadas konfederācijas gadadienā uz lielās estrādes skatuves apliecināja, ka latvieši vēl dzīvo... Sevišķu piekrišanu guva sniegtās līgodziesmas, koklētāju pavadījumā duetu dziedot kontraltam Zentai Stepermanei un tenoram Vilnim Siliņam. Ne tikai prieki Reddīras tuvumā esošajā Silvanas ezera krastā, bet jo sevišķi vietējo latviešu pašaizliedzīgā gādība un sirsnīgā Jansonu mājas viesmīlība Edmontonas latviešu jauniešiem paliks jaukā atmiņā. Tomēr pār visu — festivālā redzētais un piedzīvotais stiprināja apziņu: būt latvietim — ir gods!

Z. G.

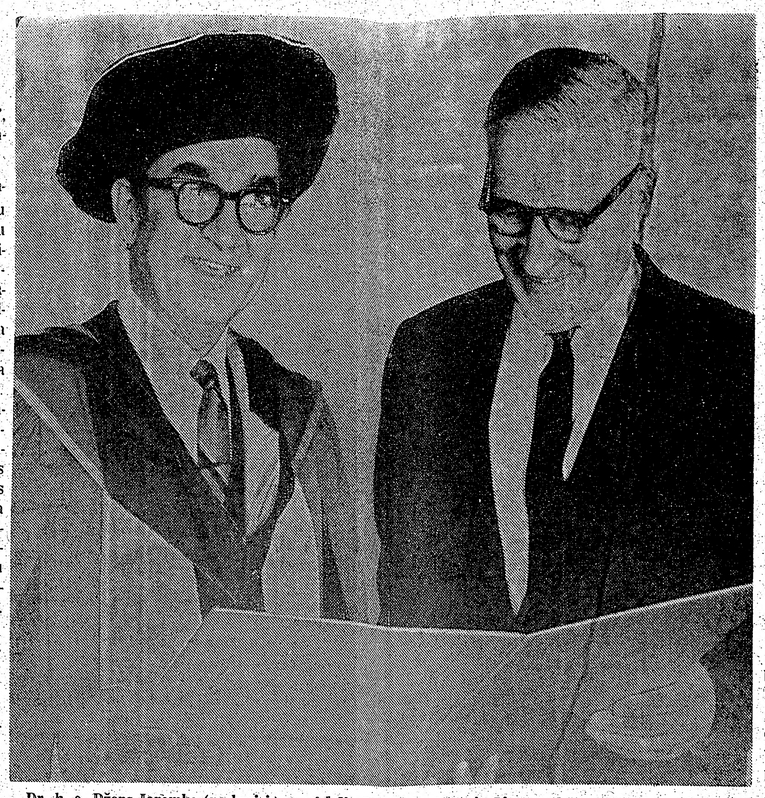

Dr. h. c. Džons Jaremko (pa kreisi) un Adolfs Svenne kopīgi priecājas, apskatot Ontario provinces valdības sociālo un ģimeņu lietu ministram Jaremko pasniegto goda doktora diplomu.

Latviešu drauga godināšana

Šagada pavasara sēmestrī Voterlū luterāņu universitāte piešķira goda doktora gradu pazīstamam latviešu draugam — Ontario provinces sociālo un ģimeņu lietu ministram Džonam Jaremko. Goda diplomu viņam pasniedza universitāti beigušo aktā, kurā piedalījās arī kādreizējais Latvijas nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis un pašreizējais Latviešu kreditsavienību apvienības prsēdis un Toronto latviešu kreditsabiedrības pārvaldnieks A. Svenne, apsveicot savu veco draugu un daudzu gadu līdzgaitnieku darbā par latviešu tautas un Latvijas interesēm.

Varbūt Džons Jaremko, nākdams pats no imigranta ģimenes, vislabāk saprot latviešu centienus, tādēļ visus gadus sekmējis un atbalstījis latviešu trimdinieku darbu. Jau gandrīz kopš pirmo latviešu organizāciju dibināšanas dienām Toronto viņš piedalījies gandrīz visos iespaidīgākajos un nozīmīgākajos latviešu sarīkojumos, vienmēr teicot sirsnīgas runas un mudinot nepagurt cīņā un darbā. Arī nule notikušās Toronto starptautiskās karavānas laikā latviešu centrs „Rīga" bija viens no pirmajiem, kurā Jaremko viesojās.

Džons Jaremko beidzis universitāti un speciālo advokātu skolu, iegūstot advokāta prakses tiesības, bet kopš 1951. gada viņš ir Ontario provinces parlamenta un valdības loceklis. Šādu augstu posteni viņam kā iecelotāja dēlam sasniegt nebija viegli. Lai pabeigtu universitāti, viņš bija spiests veikt smagu darbu dzelzs rūpnīcās un farmās. Viņam vajadzēja arī labi mācīties, lai saņemtu stipendijas tālākajai izglītībai. Ievērojot šos faktus, Jaremko, liekas, arī vislabāk saprot studējošās jaunatnes problēmas, tādēļ savā ilggadējā sabiedriskajā un politiskajā darbā vienmēr iestājies par to, lai neviens students nepārtrauktu izglītību materiālu apstākļu dēļ.

Džons Jaremko atzīstams par izcilu sabiedrisko darbinieku, kas savās gaŗajās darba gaitās allaž iestājies par vienādām tiesībām visām tautībām, kuŗas Kanadā atradušas mājas un patvēruma vietu. Bet kā visiem sabiedriskajiem darbiniekiem, arī viņam nācies piedzīvot daudz rūgtuma un nepatikšanu. Pieredze jau sen apliecinājusi, ka Džons Jaremko ir patiess latviešu draugs un atbalstītājs, tādēļ arī latviešu pienākums būtu savukārt atbalstīt viņu un aizstāvēt, kur vien tas vajadzīgs un nepieciešams.

A. S.

Gatavo latviešu dienas...

(Pārnesums no 1. lpp.)

25. jūlijam kā ASV pārstāvis un eksperts piedalījies Apvienoto nāciju sociālās aizsardzības pētīšanas institūta sēdē. Uzturēšanās laikā Romā viņš skaidrojis arī latviešu radioraidījumu paplašināšanas iespējas no Vatikāna. Sarunās ar latviešu pārstāvi Vatikānā K. Ruču, latviešu raidījumu vadītāju S. Kucinski un sekretāri M. Rasupi noskaidrojies, ka Vatikāna raidījumu izmantošana mūsu nacionālpolitiskajiem mērķiem saistīta ar lielām grūtībām, būtībā pat neiespējama.

Valdes priekšsēža vietnieks A. Rāviņš, kas bija izraudzīts par LNAK pārstāvi Toronto starptautiskās karavānas latviešu rīcības komitejā, ziņoja par notikušo sarīkojumu. Latviešu piedalīšanās bijusi labi organizēta, teicami sadarbojoties visām aicinātajām organizācijām. Labas atsauksmes dzirdētas kā par priekšnesumiem, tā par telpu dekorējumu, mākslas un daiļamatniecības skatēm. Tomēr financiāli sarīkojums radījis ap 500 dol. zaudējumu, jo kopīgie ienākumi, LNAK aizdevumu ieskaitot, ir tikai 1010 dol., bet līdz šim izdoti jau 862 dol. Nenokārtota vēl ir telpu īre Latviešu namā, iepriekšējie aizdevumi u.c. Pēc visu norēķinu nokārtošanas rīcības komitejai saziņā ar LNAK būs jāizšķiras, kā segt iztrūkumu, kas radies iepriekš neparedzētu apstākļu dēļ. Sarīkojuma lielākie ienākumi bija paredzēti no bufetes un ēdnīcas, kuŗas nācās ievērojami sašaurināt, jo nama pagraba zāle ar virtuvi bija jau agrāk izīrēta kādām cittautiešu kāzām. Visumā latviešu piedalīšanās tomēr bija iespaidīga un teicami sekmēja mūsu vispārējos mērķus, tādēļ valde izteica pateicību un atzinību rīcības komitejai, tās priekšsēdim I. Alksnim, priekšnesumu vadītājai Dacei Lejniecei, A. Rāviņam, Z. Miezītim u.c., kā arī mākslinieki, daiļamatniekiem un visiem pasākuma sekmētājiem.

Sēdē piedalījās priekšsēdis J. Niedra, viņa vietnieks A. Rāviņš, sekretārs J. Škrastiņš, kasieris K. Tannis, revizijas komisijas pārstāvji B. Senkēviča un Z. Miezītis, LNAK biroja vadītājs J. Rolavs un pieaicinātais Latviešu mākslinieku vienības Latvis pr-ks J. Zuntaks.

R. N.

PAZIŅOJUMS

Telpu trūkuma dēļ Alvila Vītupa dienasgrāmata par Toronto starptautisko karavānu šai numurā izpaliek un turpināsies nākošajā izdevumā.

Redakcija

PASKAIDROJUMS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā zem latviešu centra Rīgas apraksta „Panākumi ar zaudējumiem" techniska misekļa dēļ izpalikuši autora iniciāļi R. N. Lūdzam šo misekli atvainot.

Saulaine gaida cieminus.

„Pēdējā laikā esam daudz lasījuši par Gaŗezeru, bet samērā ļoti maz par to lielo darbu, kādu velc citās nometnēs jaunatnes priekam un vasaras atpūtai," ar pārmetuma pieskaņu balsi teica kāds torontietis, aktīvs jaunatnes darbinieks. Jāatzīstas, ka viņam sava taisnība, jo bieži ir tā, ka tas, ko dara „pašu mājās", dažkārt interesē mazāk nekā tas, kas notiek „kaimiņu pa gastos".

Lai pavērotu, kas notiek „pašu mājās", t.i. Toronto un apkārtnē, kādu nedēļas nogali — vēl pirms bērnu vasaras nometnes atklāšanas — iegriezos Saulainē, kad tur darba talkā bija pulcējušies ap 30 Toronto jaunatnes pulciņa Staburaga dalībnieku, vairums zēnu, kuŗu vidū bija redzamas tikai dažas meitenes. Diemžēl, telpu trūkuma dēļ laikrakstā iespaidus varu pastāstīt tikai tagad, kad Saulainē jau skan vasaras nometnes bērnu čalas.

„Ko tad esat nodomājuši še darīt?" jautāju TLTA sestdienas ģimnazijas šāgada absolventei Ritai Barušai, kuŗu pirmo gadījās sastapt Saulaines pagalmā. „Uzposīsim nometņotājiem domātās telpas. Zēni nosegs ar vecīnām smilšano nogāzi pie nometņotāju ēkas... Un tad — papriecāsimies!" viņa atbildēja un aizsteidzās.

Kamēr jaunie talcinieki strādāja, apjautājos Saulaines pārvaldes priekšniekam A. Lucam par šai pavasarī paveiktajiem un vēl veicamajiem darbiem. „Pavasaŗa darbi sākās ar upmalas uzpošanu", uzrunātais paskaidroja. „Tikko Saulaines nometnes vadītājs Guntis Šiliņš bija noliecis eksāmenus medicīnas fakultātē, viņš ieradās palīgā nometnes kopējam, un tad abi ķērās pie lielo, jau ziemā nocirsto nokaltušo viksnu dedzināšanas. Žēl šo skaisto koku! Bet nokaltuši tie kļuva bīstami. Tādēļ esam nometnes apkārtni no tiem iztīrījuši. Līgotājiem malkas tagad pietiks vairākiem gadiem. Un pirms dažām nedēļām izbūvējām jaunceltajā nometņotāju ēkā atsevišķu istabu ambulancei. Parasti jau gan bērni nometnē slimo reti, bet, ja kāds būs sasirdzis, tagad varēs mierīgi atpūsties zem droša jumta un siltumā."

Mazo nometņotāju ēkas tuvumā daži vīri lēja it kā mājas pamatus un iestiprināja tajos varenas metalla atsperes. Interesējos, ko še veido un ceļ. „Gatavojam vingrošanas trapezas nometņotājiem, ‚laimīgo riņķotāju' modernās šūpotnes — ak, nemaz nezinu, kā visas šīs ierīces latviski apzīmēt," sviedrus no pieres norausdams, paskaidroja Guntis Tannis. „Šīs te visas ir dārgas ierīces. Tā sauktā ‚Merry go round" vien izmaksā ap 500 dolaru. Mēs kā ziedojumu esam saņēmuši daļu materiālu, bet darbu veicam paši, un tā šīs bērnu priekam domātās ierīces mums izmaksās daudz lētāk, nekā pērkot veikalā."

Guntis Tannis ir Air Canada sabiedrības lidotājs, kas jau daudzreiz šķērsojis okeanu un redzējis pasauli. Bet vaļas dienas viņš bieži aizvada Saulainē, kur uzcēlis vasaras mājiņu savai ģimenei. Jau ziemā Sv. Jāņa draudzes dievnamā bija redzami viņa iekārtoti, jauniešu nometnes populārizēšanai domāti plakāti ar fotouzņēmumiem, informāciju un aicinājumu ziedot tagad veidojamo šūpotņu un citu ‚rīku' iekārtošanai.

„Vai šogad sagaidāt daudz nometņotāju?" jautāju Saulaines pārvaldes priekšniekam. „Vairāk nekā pagājušajā gadā," atbildēja nometnes saimnieks. Pagaidām nometņotāju skaits jūtamu apsi kumu nerāda. Vasaras telpu izmantotāju skaits gan pamazām sarucis, bet visiem, īpaši vecajiem laudīm, Saulainē tomēr patīk. Mēs ceram, ka nākotnē Saulaines cieminī nāks no to vidus, kas negribēs mērot tālus ceļus un kam nebūs iespējams īrēt dārgas vasarnīcas."

Painteresējos arī par to, kā šogad veicies ar nometnes personāla sameklēšanu. „Šo jautājumu atrisinājām bez lielām grūtībām. Vasaras nometnes vadītājs atkal būs Guntis Siliņš, meiteņu vadītāja Maruta Salmiņa, bet mazo bērnu nometni vadīs Vija Ūdenāne, kuŗa pēc atgriešanās no Minsteres latviešu ģimnazijas Vācijā šovasar atkal vēlas darboties Saulainē. Viņai mazo mīluļu uzraudzīšanā un apkopšanā palīdzēs roku sniegt solījušās bērnu māmuļas. Vienu mēnesi par audzinātāju Saulainē darbosies evaņģelists Mārtiņš Ozoliņš, kuŗu archibīskaps šāgada pavasarī iesvētīja amatā. Tā, mēs ceram, darbs nometnē ritēs raiti, atliek tikai izlūgties, lai Dievs dod saulainu vasaru..."

Pagāja vairākas stundas, kamēr apstaigāju Saulaines territoriju, priecādamies par skaisto upmalu un jaukajām vasarnīcām, kuŗas izbūvētas kalnā, netālu no nometnes. Tā Saulainē izveidojusies neliela latviešu kolonija, kuŗā var atpūsties gan jaunie, gan vecie. Iespējams, ka ar laiku šī kolonija augs vēl lielāka, jo Saulainē zemes vēl ir daudz. Un interesi par savas vasaras mītnes celšanu Saulaines territorijā izrādījuši draudzes locekļi, kuŗi pirmo izdevību nokavējuši. Tagad, kad tālie braucieni uz vasarnīcām kļūst arvien grūtāki, daudzi grib apmesties Toronto tuvumā. Tādēļ zemes cenas aug ārkārtīgi strauji.

Vietējā kanadiešu pārvalde noteikusi, ka Saulaines apkārtnē zemi nedrīkst pārdot lētāk par 500 dolaru aktrā. Tā nu Saulaines īpašnieki var priecāties par savu sētu un savu zemi, kuŗā nu jau daudzus gadus aug jaunā latviešu paaudze un atpūšas tie, kas noveco.

P.

Otavas jauniešu tautas deju kopas Ritenītis dalībnieki: priekšā no kreisās — A. Jēkabsone, M. Edele, A. Štrausa un A. Sprudža; aizmugurē — D. Edels, J. Beloglazovs, kopas vadītāja A. Štrausa, E. Edels un E. Ozola.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
5½% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā.
No 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Sveicam
ĀDOLFU RUPŠENIEKU
60 gadu jubilejā!
DV Toronto saime

TORONTO ZINAS

● LNJAK rīkoto sešu nedēļu nogaļu kursu 3. posms, kuŗu vadīja apvienības sekretāre Ilze Šmite, notika 28. un 29. jūnijā, pulcinot mazāk dalībnieku nekā bija gaidīts. Bez pašiem torontiešiem piedalījās tikai 8 jaunieši no Hamiltonas un 1 no Niagaras. Kaut par mazo dalībnieku skaitu rīkotāji jutās vīlušies, ar kursu norisi tie tomēr apmierināti. Kursu 3. posms sākās 28. jūnijā Latviešu namā Toronto ar apm. 30 dalībniekiem, kur Montrealas universitātes profesore Dr. Vaira Freiberga referēja par latviešu mītoloģiju, piekaroties arī tam, kā to uztvēruši cittautieši. Pievēršoties tieši Jāņiem, referente norādīja, ka, pēc sena ticējuma, launās varas visvairāk darbojušās tieši ap vasaras saulgriežu laiku, tādēļ mūsu Jāņu paražās un dziesmās tik liela vērība veltīta raganām un citiem launiem moškiem, pret kuŗiem vērsās ar dažādām izdarībām, lai no launuma pasargātu pašas mājas un to saimi, lopus un tīrumus. Pēcpusdienā kursu dalībnieki, iepriekš nezinot mērķi, autobusā izbrauca uz Ērgļu ligzdu, kur vakarā dedzināja darvas mucu, aizdedza ugunskuru un līgoja, Jāņa tēvam ar māti (Guntis un Anita Liepiņi) liesmās uz iesma cepot jēru. Protams, netrūka arī Jāņa siera un alus. Simboliskā koka bluķa dedzināšana ilga 5 stundas, bet līgošana — līdz rīta gaiļiem. Ērgļu ligzdā otrā dienā kursi turpinājās, Dr. Auseklim Pērkonam referējot par senajiem latviešu mītiem, iepazīstinot ar dievturību un viņa vadītās dievturu grupas Burtnieki darbību. Pēcpusdienā kursu 3. posms beidzās, dalībniekiem atgriežoties savās dzīvesvietās.

● Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē jauniešu vasaras nometni atklāja 6. jūlijā. Nometņotāju skaits, liekas, šogad samazinājies, jo pirmajā nedēļā piedalījās tikai 87 bērni un jaunieši, kas salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir ievērojamāki mazāk. Nometnē darbojas 8 vadītāji un 4 vadītāju palīgi. Nometnes atklāšanu ievadīja māc. Ā. Čops ar dievkalpojumu Sidrabenes brīvdabas baznīcā. Pēc tam nometnes laukumā mastos uzvilka karogus un atklāšanas uzrunu teica nometnes atbildīgais vadītājs Ā. Čops, iepazīstinot arī nometņotājus ar vispārējiem noteikumiem, paredzētajām nodarbībām un šīs vasaras amatpersonām un vadītājiem.

● Otrā nometņošanas nedēļā Saulainē bija reģistrēti 54 bērni. Kā pēdējās nodarbību ierices iekārtots slidplāknis upē un trampulcējas bērni, lai „izmēģinātu polīns. Katrā brīvā brīdī ap tiem roku". Bet dienas programmā jāsagatavo arī ugunskura priekšnesumi, jādodas šķēršļu gājienos, nakts rotaļās, jāpeldas un jāsauļojas. Peldētājus dažādos peldēšanas veidos apmāca Rita Ezeriņa, kuŗa beigusi Kanadas Sarkanā Krusta dzīvības glābšanas kursus. O. Mežule mācīja meitenēm tautas tērpu gatavošanu. Tīrībā, kārtībā un latviskumā pirmo vietu ieguva mazo bērnu grupa, ko pie ugunskura 12. jūlija vakarā paziņoja nometnes vadītājs G. Siliņš. Ugunskuru aizdedza archibīskaps A. Lūsis, runā ar piemēriem pieminēdams darba tikumu, kas arī bija ugunskurā vakara virstemats. Dievkalpojumā pie kritušo karavīru pieminekļa archibīskaps svētbrīdī runāja par pastāvības tikumu. Aizgājušā nedēļa nometņotājiem bija izcili laba — daudz saules un siltuma.

● DV Toronto nodaļas bibliotēka aizvadītajos gadasvētkos saņēmusi sekojošus ziedojumus jaunu grāmatu iegādei un dāvinājumus: DV Toronto nodaļas vanadžu kopa pa 50 dol., Kanadas DV valde 15 dol., K. Zommers 54 grāmatas, N. Dzedziedis 22 grāmatas un 15 žurnālu, G. Stārasts 17 grāmatu, E. Krūka 16 grāmatu un 2 žurnālus, M. Teteris 13 grāmatu, A. Taube no Kičeneras 17 grāmatu, J. Sukurs 5 grāmatas, 9 žurnālus un 2 notis, A. Hēvels 5 grāmatas, A. Leiš ups 4 grāmatas, I. Zaļupe 3 grāmatas, V. Ivans 2 grāmatas un E. Lūsis 2 grāmatas.

● Riverdēlas slimnīcā 84 gadu vecumā 26. jūnijā mūžībā aizgājusi Lūcija Zieminа, kuŗa slimoja jau ilgāku laiku. Pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodaļjumu viņu izvadīja māc. Ā. Čops. Par aizgājēju sēro meita Mirdza Miska ar ģimeni un divas meitas ar ģimenēm ASV.

● Sv. Andreja draudzē māc. Ā. Čops kristījis Helenu Leju Svenni, Juŗa un Aijas meitiņu.

● DV Toronto nodaļas biedrzinim un mūsu laikraksta līdzstrādniekam Osvaldam Kļaveniekam jauna adrese: 41 Jackman Ave, Toronto 6, Ont., bet tālrunis līdzšinējais 466-0432.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

● Montreālā 8. jūlija pēcpusdienā izplatījās skumja vēsts, ka Tērvetes vasaras atpūtas vietā upē atrasta tukša laiva un pazudis nenogurstošais makšķernieks V. Stirājs, kas bija 78 gadus vecs un vasaras kopā ar dzīvesbiedri pavadīja Tērvetē. Policija tūlīt uzsāka upes pārmeklēšanu. —ms

EDMONTONA

● DV Edmontonas meistarsacīkstes šaušanā, kuŗas notika E. Jonesa saimniecībā pie Salu ezera, piedalījās 20 dalībnieki. Senioru klasē uzvarēja Ž. Čaks ar 90 punktiem, junioru klasē H. Špepsts ar 122, bet dāmu klasē E. Heinberga ar līdzīgu punktu skaitu. Sacensības bija izkārtojis un pārraudzīja sporta sekcijas vadītājs M. Laipenieks.

E. F.

VINIPEGA

● Atzīmējot aizvesto piemiņu, Baltijas tautu federācijas delegācija 15. jūnijā nolika ar visu trīs tautu nacionālajām krāsām rotātus vainagus pie Kritušo karavīru pieminekļa. Delegāciju vadīja šogad prezidējošā vienība — lietuvieši. 23. jūnijā Altonas radītājs sniedza Kanadas DV sagatavoto skaņu lenti ar I. Breikšas uzrunu, pēc kuŗas sekoja Kanadas un visu trīs Baltijas valstu himnas. Īsas ziņas par Baltijas valstu traģēdiju bija piesūtītas arī citiem raidītājiem, taču nebija iespējams izsekot, vai tie tās raidījumos izmantoja. Laikrakstiem savukārt bija piesūtīti īpaši raksti par notikumiem naktī uz 1941. gada 14. jūniju. „Free Press" apsolīja rakstu ievietot, bet tas tomēr neparādījās. Īsu pārskatu publicēja vietējais vācu laikraksts „Nordwestdeutsche Nachrichten". — DV Manitobas nodaļas mednieku un makšķernieku sekcija rīko kursus apmācībai sporta šaušanā, kuŗus vadīs E. Apškrūms, bet 19. jūlijā jaunatnes

Abi... latv...

Minsteres latv... Vācijā 24. izlaid... audzēkni: Pēter... (studēs medicinu... piņš (studēs žurn... tu valodas), Ar... chers (studēs fra... Helga Šķēle (stu... ku).

Izlaiduma aktu... svētbrīdi atklāja... ziņš, novēlot abi... ru gribu, izturību... tību dzīves skre... gūst spējas, izvei... sniedz mērķis. Šk... nā laika jauniešie... ēlu un cēlu para... nav. Atliek vienīg... zo izvēli un sekot... tību apguvei.

Skolas direktors... Vītens vispirms ... viesus, sniedza īsu... gumu pārskatu u... cību Rietumvācijas... mejreinas Vestfā... Diseldorfā, sociāl... Minsteres pilsētai... skolai. Uzrunājot... direktors norādīja... tekstu, ka Kristus... piešķir parastai u... maizei. Abas cilvē... šamas. Mūsdienu j... prātīgi izturas pret... zi, kaut divas treš... cieš badu; turpreti... vēks uzlasa katru ... tas bija Cēdelzem... nometnē, ko viņš pa... Taču vārdā „maize" ... ka jēga: tā ir atlīdz... darbu, Dieva svēt... kas nepieciešama ... tencei. Tāpat svarī... maize, kas reizē nō... zemi, tikumus, sūr... pību un nākotnes ... cilvēks to aizmirst... nacionāla nāve. Ko... gaitas latviešu jau... un audzinātāji deva... cionālo maizi. Ilgas ... zes nedrīkst aprim... tas ir mūsu senču ...

Direktors paziņo... kārtējo korporācijas ... viensis balvu 100 ... māonības un nacionā... bākajam abitūrientam ... ņem Pēteris Daniš... ar gatavības apliecī... ti saņēma bagātīg...

Minsteres latviešu gi... kreisās — LCK izgl... nis A. Liepiņš, skolot... Helga Šķēle un Arild... Alužāne, E. Boronovs... tājas V. Kristovska, ... Funke, Tingurs, Gēl...

Divreizdivi nometne . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

tālākajiem dalībniekiem būs Gustavs Šilde no Berlīnes. Kaut nometnes laiks pagarināts uz 12 dienām, dalības maksa paliek līdzšinējā — 100 dol. Šai maksā ieskaitīta apmešanās, gultas veļa un segas, izbraukums un studiju materiāli.

Lūdzam jauniešus pasteigties ar pieteikšanos, bet tautiešus un organizācijas uzņemties krusttēvu lomu un sūtīt jauniešus uz Divreizdivi nometni. Lūdzam visus latviešus palīdzēt šajā svarīgajā jaunatnes audzināšanas darbā, ziedojot nometnei. Līdzekļu vēl ir par maz. Tie nepieciešami nometnes organizēšanai, studiju materiāliem, lektoru ceļa un apmešanās izdevumiem. Visi nometnes organizētāji un lektori strādās, protams, bez atlīdzības. Ar pateicību piemin latviešu organizāciju, draudžu un individuālo ziedotāju līdzšinējo atsaucību.

Nometnes organizēšanas komiteju un administrāciju vada Andris Ritmanis, par sekretāru darbojas nenogurstošais Eduards Skudra. Nometnes laikā administrācijā vēl darbosies Māra Celle, Brigita Siliņa un Artūrs Livermors.

Nometnes oficiālā adrese, kur pieprasīt pieteikšanās anketes un sūtīt ziedojumus: Dr. Andris Ritmanis, 3700 SE Ellis St., Portland, Oregon 97202, U. S. A.

Andris Ritmanis

Bez krāšņiem ... ziediem, bez skaļām... parādēm cīkagieši ... dināja Latvijas br... jus — Ziemeļnieku... Cēsu kauju 50. gad... nīcās notika aizlūgu... Ziemeļniekus un vi... par Latvijas brīvību...

Latvijā 22. jūniju... atzīmēja kā varon... dienu. Šai dienā 19... ka izšķirošās kauja... bija atkarīga visa t... vijas atbrīvošanas. ... „Ja nebūtu Cēsu k... nebūtu bijis arī br... gas Latvijas," teica ... ku rotas dalībnieks. ... „Toreiz nebija laik... nēt," pasvītroja Zi... cības komitejas pr... zems, „bet bija jā... nākumus. Un mēs t...

Plašāka Ziemeļni... gadu atcere noti... draudzes baznīcā, ... manis izjustos vā... Ziemeļniekus un ... brīvības cīņu da... dievkalpojuma bija ... dis, referāts un kaf...

ZINAS

...nām un vadītājiem.
...trā nometnošanas nedēļā
...inē bija reģistrēti 54 bērni
...ēdējās nodarbību ierīces ie-
...ts slidplāknis upē un tram-
...ias bērni, lai „izmēģinātu
...s. Katrā brīvā brīdī ap tiem
... Bet dienas programmā jā-
...avo arī ugunskura priekšne-
... jādodas šķēršļu gājienos,
... rotaļās, jāpeldas un jāsau-
... Peldētājus dažādos peldē-
... veidos apmāca Rita Ezeri-
...ura beigusi Kanadas Sarka-
...Krusta dzīvības glābšanas
...s. O. Mežule mācīja meite-
...tautas tērpu gatavošanu. Tī-
...kārtībā un latviskumā pir-
...ietu ieguva mazo bērnu
..., ko pie ugunskura 12. jū-
...akarā paziņoja nometnes
...js G. Siliņš. Ugunskuru
...iza archibīskaps A. Lūsis,
...ar piemēriem pieminēdams
... tikumu, kas arī bija
...kura vakara virstemats.
...alpojumā pie kritušo kara-
... pieminekļa archibīskaps
...īdi runāja par pastāvības
...u. Aizgājušē nedēļa nomet-
...em bija izcili laba — daudz
... un siltuma.
...V Toronto nodaļas bibliotē-
...zvadītajos gadasvētkos sa-
...i sekojošus ziedojumus
... grāmatu iegādei un dāvi-
...us: DV Toronto nodaļas
...ču kopa pa 50 dol., Kana-
...V valde 15 dol., K. Zom-
...54 grāmatas, N. Dzedzie-
... grāmatas un 15 žurnālu,
...rasts 17 grāmatu, E. Krū-
... grāmatu un 2 žurnālus, M.
...s 13 grāmatu, A. Taube no
...ras 17 grāmatu, J. Sukurs
...natas, 9 žurnālus un 2 no-
... Hēvels 5 grāmatas, A. Leiš
... grāmatas, I. Zaļupe 3 grā-
... V. Ivans 2 grāmatas un
...is 2 grāmatas.
...erdēlas slimnīcā 84. gadu
...i 26. jūnijā mūžībā aizgā-
...ācija Ziemiņa, kura slimoja
...āku laiku. Pēdējā gaitā uz
... kapsētas latviešu nodalīju-
...u izvadīja māc. Ā. Čops.
...zgājēju sēro meita Mirdza
...ar ģimeni un divas meitas
...enēm ASV.
... Andreja draudzē māc. Ā.
...ristijās Helenu Leju Svenni,
...n Aijas meitiņu.
...V Toronto nodaļas biedr-
...un mūsu laikraksta līdz-
...ekam Osvaldam Kļave-
... jauna adrese: 41 Jack-
...ve, Toronto 6, Ont., bet
...s līdzšinējais 466-0432.

ZIŅAS

...kuŗas vadīs A. Larijonovs,
...avs un G. Reinfelds. Vietē-
... dienas paredzētas 10. au-
...tošus ģimenes lauku īpašu-
...Manitobas provinces valdī-
...šanās zaudējusi konservā-
...rtija, kuŗas Vīra vadītā
... bija labvēlīgi noskaņota
...iešiem. Uzvarēja jaunie de-
... Ed. Šreiera vadībā. Jau-
...ovinces premjērs ir vācu
...s, un baltieši cer, ka arī
... zdosies izveidot labas at-
...s.
J. Z.

...izdivi nometne . . .

...ārnesums no 1. lpp.)

...m dalībniekiem būs Gus-
...de no Berlīnes. Kaut no-
... laiks pagarināts uz 12
... dalības maksa paliek
...jā — 100 dol. Šai maksā
...a apmešanās, gultas veļa
...s, izbraukums un studi-
...riāli.

...m jauniešus pasteigties
...ikšanos, bet tautiešus un
...ācijas uzņemties krusttē
... un sūtīt jauniešus uz
...ivi nometni. Lūdzam vi-
...ošus palīdzēt šajā svarī-
...aunatnes audzināšanas
...ziedojot nometnei. Lī-
...vēl ir par maz. Tie nepie-
... nometnes organizēšanai,
... materiāliem, lektoru ce-
...pmešanās izdevumiem.
...ometnes organizētāji un
...strādās, protams, bez at-
... Ar pateicību pieminu
... organizāciju draudžu
...viduālo ziedotāju līdzši-
...aucību.

...nes organizēšanas ko-
...un administrāciju vada
...itmanis, par sekretāru
... nenogurstošais Edu-
...ardra. Nometnes laikā ad-
...cijā vēl darbosies Māra
...rigita Siliņa un Artūrs
...rs.

...nes oficiālā adrese, kur
... pieteikšanās anketes
... ziedojumus: Dr. Andris
..., 3700 SE Ellis St., Port-
...egon 97202, U. S. A.
Andris Ritmanis

Abiturijs Minsteres latviešu ģimnazijā

Minsteres latviešu ģimnaziju Vācijā 24. izlaidumā beidza 1 audzēkņi: Pēteris Daniševskis (studēs medicīnu), Tenis A. Liepiņš (studēs žurnālistiku un baltu valodas), Arilds Rechtšprechers (studēs franču valodu) un Helga Šķēle (studēs germānistiku).

Izlaiduma aktu 21. jūnijā ar svētbrīdi atklāja māc. R. Bērziņš, novēlot abiturientiem stipru gribu, izturību un Dieva svētību dzīves skrejceļā, kur jāiegūst spējas, izveicsme un jāsasniedz mērķis. Šķiet, ka modernā laika jauniešiem nebūtu ideālu un cēlu paraugu. Tā tomēr nav. Atliek vienīgi atrast pareizo izvēli un sekot augstāko vērtību apguvei.

Skolas direktors prof. Dr. Z. Vītens vispirms uzrunāja vācu viesus, sniedza īsu skolas sasniegumu pārskatu un izteica pateicību Rietumvācijas valdībai, Ziemeļreinas - Vestfāles valdībai Diseldorfā, sociālministrijai un Minsteres pilsētai par atbalstu skolai. Uzrunājot abiturientus, direktors norādīja uz evaņģelija tekstu, ka Kristus izcilu nozīmi piešķir parastai un dievišķīgai maizei. Abas cilvēkam nepieciešamas. Mūsdienu jaunatne viegli prātīgi izturas pret dieniško maizi, kaut divas trešdaļas cilvēces cieš badu; turpretī trūkumā cilvēks uzlasa katru drupatiņu, kā tas bija Cēdelgemas gūstekņu nometnē, ko viņš pats piedzīvojis. Taču vārdā „maize" slēpjas dziļāka jēga: tā ir atlīdzība par kādu darbu, Dieva svētība, dāvana, kas nepieciešama cilvēka eksistencei. Tāpat svarīga dzimtenes maize, kas reizē nozīmē dzimto zemi, tikumus, sūro darbu, kopību un nākotnes cerības. Ja cilvēks to aizmirst, tam draud nacionāla nāve. Kopīgas skolas gaitas latviešu jauniešu pulciņā un audzinātāji deva jēgu par nacionālo maizi. Ilgas pēc šīs maizes nedrīkst aprimt nekad, jo tas ir mūsu senču mantojums.

Direktors paziņoja, ka gadskārtējo korporācijas Frat. Lataviensis balvu 100 dol. apmērā mācībās un nacionālajā stājā labākajam abiturientam šogad saņem Pēteris Daniševskis. Reizē ar gatavības apliecību absolventi saņēma bagātīgas grāmatu veltes, kuŗas bija devusi Latviešu centrālā komiteja, DV centrālā valde, DV Minsteres nodaļa un skola. Ar personīgo grāmatu veltēm abiturientus vēl sveica agr. J. Daģis un dzejnieks A. Spoģis.

Minsteres pilsētas vārdā abiturientus sveica skolu daļas vadītājs Dr. Hoss, ieteicot iegūto paturēt un mācīties tālāk, sevi pilnveidojot. Jaunā laika kalvē jauniešiem grūti orientēties un apgūt īstos gara ieroču. Latviešu jauniešiem vēl papildus jāapgūst nacionālās vērtības un pieņemama stāja.

LCK izglītības daļas vadītājs J. Daģis, abiturientus sveicot uzsvēra, ka saņemtā gatavības apliecība ir ceļa zīme labākai dzīvei. Tā ir ļoti liela laime, ka mūsu jaunatne var apgūt nacionālo audzināšanu. Tā jāpatur visai dzīvei. Mūsu tautai bijusi vienmēr pārbaudījumu pilna dzīve, kas prasījusi smagus upurus: verdzība, tautas atmodas laikmets, brīvības cīņas un tagad komūnistu okupācija. Jaunieši ir nākotnes cīnītāji, kas nesīs nacionālo lāpu svešumā. Tāpēc svarīgi šo lāpu turēt augstu un gaismot vārgajiem tautiešiem ceļu, lai arī viņi turētos kopā nacionālā situācijā.

Rakstveida sveicienus Latviešu centrālās padomes vārdā biju sūtījis P. Valters, latviešu katoļu misijas direktors prāv. M. Lizdiks un citi.

Abiturientu vecāku vārdā A. Šķēle pateicās Vācijas valdības iestādēm, direktoram un audzinātājiem par jaunatnei veltītajām pūlēm. Pašu jauno censoņu pateicību izteica jaunais dzejnieks Tenis A. Liepiņš. Sirsnīgus atvadvārdus un novēlējumus turpmākajai dzīvei izteica abiturientu klases audzinātāja Mirdza Rinkusa. Kā atvadsveiciens izskanēja skolas koŗa dziedātas divas tautas dziesmas, diriģējot skolotājai A. Alužānei. Un tad sirsnību izteica neskaitāmi roku spiedieni, ziedu veltes un novēlējumi, lai šis sasniegumu kalngals nebūtu pēdējais, bet gan pamats sekmīgām studijām. Pēc tam ciemiņi, skolas jaunatne un abiturienti kopīgi papriecājās pie tējas galda un ballē līdz vēlai nakts stundai.
—xy

Minsteres latviešu ģimnazijas abiturienti ar skolotājiem: priekšā no kreisās — LCK izglītības daļas vadītājs J. Daģis, abiturients Tenis A. Liepiņš, skolotāja M. Rinkusa, abiturienti Pēteris Daniševskis, Helga Šķēle un Arilds Rechtšprechers; 2. rindā — skolotājas A. Alužāne, E. Boronovska, māc. R. Bērziņš, direktors Z. Vītens, skolotājas V. Kristovska, O. Trauciņa un A. Šilde; aizmugurē — skolotāji Funke, Tingurs, Gēlens, Jestingmeiers, A. Spoģis un H. Bištēviņš.
Foto: Olģerts Dzenis

Brazilijas valdības partijas deputāte Dulse S. C. Braga runā baltiešu rīkotajā Sēru dienas sarīkojumā Sanpaulo. Visi sarīkojuma apmeklētāji saņēma gaumīgi darinātu krūšu lentīti ar Baltijas valstu ģerboņiem.
Foto: K. J. Šmits

Baltiešu sēru sarīkojums Braziliā

Sanpaulo pirms apmēram gada nodibinājās jauna apvienota organizācija — Komiteja baltiešu tiesībām (Comite Pro Justica Dos Povos Balticos), kuŗā darbojas igauņu, latviešu un lietuviešu koloniju laicīgo organizāciju un draudžu izraudzīti pārstāvji, apvienojot ap 9000 baltiešu, kuŗi vēl turas pie savām organizācijām, kaut ir visai pasīvi. Jaunajā organizācijā baltieši sadarbojas ar panākumiem un labā saskaņā, priekšsēdim katru gadu mainoties rotācijas kārtībā. Šogad priekšsēdis ir lietuvietis Jozas Ciuvinskas. Par komitejas goda priekšsēdi izraudzīta pašreizējās Brazilijas valdības partijas deputāte Dulse Braga (Dulce Salles Cunha Braga).

Šāgada Sēru dienas svinības, kuŗas notika 15. jūnijā Nobre kolledžas zālē Sao Bente laukumā, Sanpaulo pilsētas centrā, izvērtās jo plašas un iespaidīgas, piedaloties ap 500 apmeklētājiem un visām trim baltiešu tautām sniedzot bagātīgu programmu. Pateicoties Komitejas baltiešu tiesībām goda priekšsēdes S. Bragas rūpēm, pilsētas lielākā laikraksta „Estado de Sao Paulo" 15. jūnija numurā bija ievietots veselu lappusi garš raksts par okupantu rīcību un notikumiem Baltijas valstīs 1941. gada 14. jūnija naktī, bet 17. jūnija izdevumā raksts ar fotoattēlu par baltiešu Sēru dienas atzīmēšanas norisi. Mazāku apmēru raksti bija arī citos laikrakstos.

Komitejas organizēto baltiešu kopsarīkojumu ar īsu uzrunu atklāja pr-sēdis J. Ciuvinskas. Pēc Brazilijas himnas nodziedāšanas Igaunijas konsuls F. Saukas komitejas vārdā apsveica deputāti S. Bragu, pasniedzot visu trīs baltiešu tautu parakstītu goda diplomu kā pateicību par līdz šim sniegto atbalstu kā presē, tā citās publikācijās, bet jo sevišķi par komitejas iesnieguma nodošanu deputātu kamerai un valdībai, visur norādot, cik lielus upurus Baltijas tautas devušas un joprojām dod savai brīvībai. Tā kā S. Bragas ilgākas slimības dēļ nebija iespējams viņai ātrāk nodot Brīvās pasaules latviešu apvienības apbalvojumu sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri pērnajā gadā, deputātei šai sarīkojumā pasniedza arī Latvijas 50 gadu medaļu „Pro Merito" ar goda diplomu, BPLA Dienvidamerikas pārstāvis māc. J. Mekšs, kuŗa tekstu nolasīja J. Rudzītis. Pateicoties par godinājumu un saņemto apbalvojumu deputāte S. Braga pateicās Brīvās pasaules latviešu apvienībai un lūdza tās Dienvidamerikas pārstāvi J. Mekšu nodot sevišķu pateicību apvienības pr-sēdim prof. P. Lejiņam, pēc tam uzsverot, ka labi apzinās, ka saņemtā medaļa viņai uzliek lielus pienākumus, reizē sagādājot lielu prieku un gandarījumu. Viņa solīja ar lielāko dedzību veikt pienākumus, kuŗus uzņemsies, un piebilda: „Esmu lepna saņemt šo skaisto medaļu no tautas, kuŗa ir nesalaužama savā dzimtenes milestībā — paraugs visai pasaulei. Cīņa par brīvību pašreiz notiek visur pasaulē, tādēļ Latvijas un pārējo Baltijas valstu un tautu brīvības centienu atbalstīšanu ieskatu par ļoti svarīgu uzdevumu, kuŗu centīšos veikt pēc labākās apziņas."

Sēru dienas aktā deputāte S. Braga īsos vārdos pieskārās arī 1941. gada 14. jūnija deportācijām Baltijas valstīs, analizējot arī notikumus Brazilijā, pieminot 1964. gada revolūciju un tās izraisīto politikas maiņu Brazilijā. Viņa pakavējās arī pie nesenajiem notikumiem Čechoslovakijā un salīdzināja brīvību šaipus dzelzs aizkara ar to, ko par brīvību apzīmē viņa pusē. S. Braga cildināja baltiešu ticību nākotnei un dzimtenes mīlestību, kuŗa nemazināta kvēlo un nav salaužama arī pēc 25 gadiem svešumā. „Es ticu, ka tikpat brālīgi kā šai vakarā še jūsu karogi pieļaujas Brazilijas karogam, tuvākā vai tālākā nākotnē Brazilijas karogs pieļausies jūsējiem — tur, jūsu dzimtajās zemēs, kad Igaunija, Latvija un Lietuva atkal būs brīvas nācijas savās brīvajās zemēs!" runas nobeigumā apliecināja deputāte Dulse S. C. Braga.

Priekšnesumu daļā piedalījās latviešu kolonijas kopkoris ar trim dziesmām diriģenta A. Jansona vadībā, lietuviešu vīru koris ar trim dziesmām diriģenta L. Ralicka vadībā un igauņu kolonijas koris ar tāpat trim dziesmām diriģenta V. Geca (Goetz) vadībā.

J. Putniņš

Lāčplēša un tautas darbinieka pieminai

Kā jau īsumā ziņots, 23. jūnijā klusi Dieva mierā aizgājis Čikagas latviešu ev.-lut. Jāņa draudzes ilggadējais priekšnieks Jānis Ruģēns. Aizgājējs bija dzimis 1890. gada 14. jūlijā Valmieras Ruģēnos, kur viņa dzimta mājoja jau 3 gadsimtus. Pēc pamatskolas beigšanas viņš iestājās Liepiņa tirdzniecības skolā Valmierā, kuŗu pabeidza 1909. gadā un turpināja izglītību Mironova komercskolā Rīgā. Cēlies no senas zemnieku dzimtas, viņš apzinājās, ka tā uzdevums ir kopt tēvu tēvu līstos līdumus, tādēļ 1912. gadā pameta tirdzniecības zinības un iestājās Rīgas politechniskā institūta lauksaimniecības nodaļā, tūlīt arī Latviešu studentu savienībā, lai cīnītos par tautas tiesību paplašināšanu, kā tolaik rīkojās latviešu studējošās jaunatnes vairākums.

Jānis Ruģēns (†)

Sākās pirmais pasaules karš. Politechnisko institūtu no Rīgas evakuēja uz Maskavu, kur J. Ruģēns to pabeidza 1917. gadā ar 1. šķiras agronoma diplomu. Krievijas revolūcijas bezjēdzības un terroru jaunais agronoms izjuta ļoti dziļi un piedzīvotā iespaidā izveidoja atziņu visam mūžam — apvaldītu brīvību visiem, bet ne patvaļu kādai atsevišķai ļaužu šķirai.

Kad nodibinājās neatkarīgā Latvijas valsts, kuŗai nebija nekā, izņemot ienaidniekus visapkārt, J. Ruģēns, atgriezies dzimtenē un fanātiskas ticības spārnots, sekoja pirmajam aicinājumam un stājās tēvzemes sargu rindās Atsevišķajā studentu rotā, kuŗa Kalpaka bataljona sastāvā ievadīja cīņas Latvijas atbrīvošanai. Viņš piedalījās daudzās bataljona kaujās, par nopelniem viņu paaugstināja par leitnantu un apbalvoja ar Lāčplēša kara orgeni.

Atbrīvošanas cīņām beidzoties, varēja sākties jaunās valsts celšanas darbs. J. Ruģēns pievērsās savai speciālitātei, bija Valsts zemju pārvaldes pārzinis, Valmieras lauksaimniecības skolas skolotājs, vēlāk direktors līdz 1934. gadam, bet tad līdz komūnistu iebrukumam Valmieras pilsētas vecākais, ieņemot šo amatu arī vācu okupācijas gados. Bez tiešā administrācijas darba J. Ruģēns rosīgi darbojās Valmieras sabiedriskajā dzīvē. Tiešā viņa laikā Valmiera strauji uzplauka. Par nopelniem audzinātāja, administrātora un sabiedriskajā darbā J. Ruģēnu apbalvoja ar Trijzvaigžņu ordeni, Aizsargu nopelnu krustu, Atbrīvošanas cīņu atceres medaļu, Brīvības piemineklja nozīmi un vairākām Igaunijas un Lietuvas goda zīmēm.

1944. gadā J. Ruģēns devās trimdā uz Vāciju, kur Husumā piedalījās bēgļu nometnes sabiedriskajā darbā un bija skolotājs nometnes skolā, bet 1951. gadā izceļoja uz ASV un apmetās Čikagā, kur aizvodīja mūža atlikušo daļu. Strādādams smagu maizes darbu, viņš prata atlicināt laiku un spēku sabiedriskajam darbam arī še. J. Ruģēns bija biedrs gandrīz visās Čikagas latviešu organizācijās, pie tam biedrs ne tikai vārda pēc, kā daudzi citi tautieši, bet nerimtīgs darbu veicējs un padomdevējs no savas plašās pieredzes. Visvairāk sava brīvā laika viņš veltīja latviešu ev.-lut. Jāņa draudzei, būdams tās dibinātāju vidū un vadīdams draudzi priekšnieka amatā 13 gadu. Būdams dziļi reliģiozs, J. Ruģēns guva dzīves un dvēseles spēku tieši baznīcas darbā. Reta bija svētdiena, kad viņš ar dzīves biedri iztrūka dievkalpojumā. Viņš mīlēja mūsu jaunatni un ticēja, ka tā paliks latviska un saglabās latviešu valodu un kultūru svešumā. Pērn, Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres svētkos, J. Ruģēns atdāvināja savu Lāčplēša kara ordeni draudzes svētdienas skolai, lai tas skolēniem būtu reāls izcīnīto brīvības cīņu liecinieks. Liekas, ka tas ir vienreizējs notikums trimdas dzīvē.

Jānis Ruģēns bija korporācijas Patria filistrs, būdams tās saimes loceklis kopš dibināšanas. Savā dzīvē viņš arī pilnā mērā īstenoja korporācijas devīzi „Par draudzību un dzīvi, par tēviju un brīvi!" ASV plašumā izkaisītie korporācijas biedri arī bija pulcējušies Čikagā, lai savu filistru izvadītu pēdējā gaitā.
H. Riekstiņš

AICINAJUMS

Pulcēšanās Apspiesto tautu nedēļas parādei Čikagā paredzēta 19. jūlijā plkst. 11 dienā Wacker Drive un La Salle ielā pie Latvijas karogiem. Gājiens sāksies precīzi plkst. 12 un virzīsies pa State ielu līdz Van Buren ielai, kur beigsies.

Aicinām tautiešus, organizācijas un draudzes pulcēties kuplā skaitā. Ļoti vēlami tautu tērpi, karogi un laba izdoma, kas veicinātu parādes labu izdošanos.

Šogad atzīmējot Apspiesto tautu nedēļas proklamēšanas 10. gadadienu, parādē dalību pieteikuši arī attālāku pilsētu viesi. Apspiesto tautu nedēļas programmu kārto Viktors Vīksniņš, Apspiesto tautu komitejas priekšsēdis Čikagā. Informācija saņemama vakaros Latviešu namā (4146 No. Elston Ave, tālr. 588-2085). Latviešu daļu vadīs Leonīds Neimanis (tālr. 566-0349).

Pēc parādes paredzētas pusdienas visām tautām un amerikāņu viesiem Conrad Hilton viesnīcā plkst. 1.30 dienā. Rezervāciju kārto Viktors Vīksniņš (tālr. 588-2085) vakaros. Aicinām tautiešus piedalīties šajās kopīgajās pusdienās. Dalības maksa 6 dol. no personas.

Leonīds Neimanis,
ČLOA pretkomūnisma komitejas priekšsēdis

Pārmaiņas ČLOA vadībā

VIETĒJIE LATVIEŠU RADIORAIDĪJUMI NOTIEK JAU 17 GADU

Čikagas latviešu organizāciju apvienības vadībā notika pārmaiņas, kad gada sapulcē kandidatūru nepieņēma līdzšinējais pr-sēdis V. Landmanis, kas apvienības darbu bija vadījis 12 gadus. Māc. V. Landmanis latviešu sabiedrībā darbojies pavisam 23 gadus — gan bēgļu palīdzības komitejā, gan kā mācītājs latviešu baptistu draudzē, gan arī kā vicepriekšsēdis ASV latviešu 1. dziesmu svētkos.

Sapulcē, kuŗā no 26 organizāciju delegātiem piedalījās 21, par jauno apvienības priekšsēdi izraudzīja R. Kalundu, bet prezidijā ievēlēja R. Kiršteinu, A. Osi, U. Vītolu un S. Vīksni. Revīzijas komisijā darbosies prof. P. Babris un A. Tolks, trešo locekli vēl pieaicinot, jo ievēlētais J. Ruģēns starplaikā miris.

Prezidija ziņojumā par aizvadīto gadu V. Landmanis uzsvēra, ka gads bijis ļoti rosīgs, sarīkojumi labi apmeklēti un zināma interese par latviešiem un citām apspiestajām tautām radusies arī amerikāņu sabiedrībā. Pateicība par to pienākas prezidijam, nozaru vadītājiem un presei. Revīzijas komisijas atzinumus nolasīja P. Babris, bet latviešu radioraidījumu pārskatu J. Valainis. Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atcerei izdarītā ziedojumu vākšanas akcija devus 362 dol. atlikumu, kuŗu izlietos, A. Vanaga priekšlikumā iegādājoties grāmatu „Latvia — Country And People" nodošanai 6 Čikagas universitāšu bibliotēkām, Apspiesto tautu nedēļas izdevumiem, latviešu novietnes iekārtošanai tautību festivālā un vietējo latviešu skolu atbalstam. J. Valainis gan aicināja atlikumu nodot latviešu valodas kursu vajadzībām Rietummičigenas universitātē, taču vairums delegātu bija ieskatos, ka līdzekļi ziedojumu akcijā vākti tikai Čikagas latviešu pašu vajadzībām, tādēļ tām arī izlietojami.

Bez līdzšinējiem pienākumiem ČLOA prezidijs apņēmās ciešāk sadarboties ar Kr. Barona latviešu skolu, atzīstot tās darba lielo nozīmi latviešu sabiedrības nākotnei.

☆

Čikagas vietējo latviešu radioraidījumu komiteja savā pēdējā darba sēdē, kuŗu vadīja pr-sēdis J. Valainis un protokolēja R. Ādams, piedaloties 12 komitejas locekļiem, šoreiz bija pieaicinājusi arī preses pārstāvjus. Raidījumi notiek reizi nedēļā jau 17 gadu, un to sagatavošanai darbinieki veltījuši daudz darba stundu, nereti izdevumu segšanai izlietojot personīgos līdzekļus. Diemžēl, Čikagas latviešu sabiedrības atsaucība bijusi ļoti maza. Kā nācās piedzīvot pēdējā Čikagas latviešu organizāciju apvienības sēdē, kuŗas locekle ir arī radioraidījumu komiteja, apvienības prezidijs pat nespēja pārējo organizāciju pārstāvjiem paskaidrot, uz kādiem principiem raidījumi darbojas.. Tādēļ tuvākajā nākotnē radioraidījumu komitejas valde sazināsies ar ČLOA prezidiju, lai kopīgā sēdē atrisinātu sasāpējušos jautājumus.

Sēdes gaitā J. Valainis ziņoja, ka saņēmis radiostacijas WGLD paziņojumu, ka paaugstināta raidījumu maksa, tādēļ jāparaksta jauns līgums uz vienu gadu. Latviešu raidījumus uztur galvenokārt ar firmu reklāmām, kuŗas sameklē paši darbinieki. Tādēļ būtu liels pakalpojums vietējai latviešu sabiedrībai un raidījumiem, ja latviešu organizācijas par minimālu maksu pieteiktu savus ziņojumus, ar to atslogojot raidījumu budžetu.

Programmas daļas vadītājs J. Vilciņš sen. cenšas raidījumu saturu izveidot pēc iespējas daudzpusīgu, saistot to ar aktuāliem notikumiem. Ar īpašu programmu arvien atzīmē latviešu atceru un svinamās dienas — 18. novembri, karavīru pieminas dienas, baznīcas svētkus u.t.t. Ziemā katra mēneša pirmajā ceturtdienā programmu dod Ciānas ev.-lut. draudze. Bet ne tikai organizācijas un draudzes, arī privātpersonas var nodot raidījumam savus ziņojumus, kā to dara, piemēram, ar Ziemsvētku un Jaungada apsveikumiem.

Piebilstams, ka latviešu raidījumi notiek katru ceturtdienu no plkst. 8—8.30 vakarā no īsviļņu raidītāja WGLD, to viļņu garums 92,7.

Sēdes nobeigumā pr-sēdis J. Valainis, pasniegdams grāmatas, pateicās par veikto darbu ilggadējiem darbiniekiem P. Brantam un P. Abrenietim, kuŗi eksistences darba slodzes dēļ turpmāk komitejā vairs nedarbosies.
I. Š.

SAV. VALSTIS

ČIKAGA

● No Arlingtonas Heights bēru nama pēdējā gaitā izvadīja 26. jūnijā Rolling-Mīdovā mirušo kādreizējo Milvoku vanadžu kopas priekšnieci Augusti Breici, dzimušu 1894. gada 29. septembrī Kursīšu pagastā. Drīz pēc DV apvienības nodibināšanās Milvokos 1952. gadā viņa izveidoja vanadžu kopu un bija tās pirmā priekšniece, veikdama šos pienākumus 9 gadus. Būdama enerģiska un uzņēmīga, viņa 1959. gadā izloloja domu par DV dienu rīkošanu Milvokos un praktiski to arī īstenoja, ar savu dedzību būdama arī viena no DV nama iegādes iniciātorēm. 1961. gadā A. Breice veselības stāvokļa dēļ no pienākumiem atteicās, bet turpināja dzīvi sekot vanadžu darbam un apmeklēja sarīkojumus. Arī pārcēlusies uz Čikagu, sekodama meitai Mirdzai un znotam Valdim Grantam-Krāslavietim, viņa palika uzticīga Milvoku vanadžu kopai, bieži to apciemodama. Tā uz savas kādreizējās priekšnieces izvadīšanu bija ieradusies no Milvokiem 8 vanadžu delegācija. No DV Milvoku apvienības atvadvārdus teica E. Peniķis un vanadžu kopas prce R. Burģele.
E. A.

KALAMAZŪ

● Kalamazū centrālās vidusskolas izlaiduma aktā, kuŗā gatavības apliecības saņēma ap 600 jauniešu, klātesot vairākiem tūkstošiem vecāku, absolventu vārdā runu teica Sniedze Ruņģe. Bez viņas skolu beidza latvietes Māra Bašķere, Māra Skrupšķele, Mārīte Laurēna, Māris Miķelsons, Vija Doka, Edgars Žumburs, Zīle Zuika un Jānis Bašķeris. Citas pilsētas vidusskolas beiguši Laimonis Zaķis, Raimonds Ziemelis, Jānis Baltmanis un Ligita Bārdulē. Visi absolventi turpinās izglītību augstākās mācību iestādēs.

● Latviešu ev.-lut. draudzē, dievkalpojumā piedaloties korim Dziesmu Vairogs, 22. jūnijā iesvētīja jauniešus Zīli Zuiku, Viju Doku, Māru Grīntāli, Mārīti Laurēnu, Pēteri Laurēnu, Sandru Miķelsoni un Māri Miķelsonu.

ČIKAGIEŠI PIEMIN ZIEMEĻNIEKUS

Bez krāšņiem vainagiem un ziediem, bez skaļām runām un parādēm čikagieši 22. jūnijā godināja Latvijas brīvības cīnītājus — Ziemeļniekus sakarā ar Cēsu kauju 50. gadadienu. Baznīcās notika aizlūgumi, pieminot Ziemeļniekus un visus cīnītājus par Latvijas brīvību.

Latvijā 22. jūniju katru gadu atzīmēja kā varoņu pieminas dienu. Šai dienā 1919. gadā notika izšķirošās kaujas, no kuŗām bija atkarīga visa turpmākā Latvijas atbrīvošanas cīņu gaita. „Ja nebūtu Cēsu kauju, varbūt nebūtu bijis arī brīvas neatkarīgas Latvijas," teica bij. Skolnieku rotas dalībnieks K. Dzirkalis. „Toreiz nebija laika Jāņus svinēt," pasvītroja Ziemeļnieku rīcības komitejas pr-dis A. Jaunzems, „bet bija jāiet pildīt pienākumus. Un mēs to darījām. . ."

Plašāka Ziemeļnieku kauju 50 gadu atcere notika Sv. Jāņa draudzes baznīcā. Māc. G. Straumanis izjustos vārdos cildināja Ziemeļniekus un visus Latvijas brīvības cīņu dalībniekus. Pēc dievkalpojuma bija atceres brīdis, referāts un kafijas galds, kuru klāja draudzes dāmu komiteja.

Referātu par Ziemeļnieku cīņām lasīja vlīn. Karčevskis. Mutvārdos un rakstveidā Ziemeļniekus sveica citas karavīru organizācijas: Savienības pulkveža Kalpaka bataljons pārstāvis ASV kapt. A. Lasis, ko nolasīja kalpakietis un lāčplēsis un Valmieras pilsētas galva J. Ruģēns, ar dziļu entuziasmu pievienojot arī valmieriešu sveicienus, nemaz nenojauzdams, ka šīs ir paša pēdējās stundas šai pasaulē. . . (Pārnācis mājās, viņš mirst.) DV saimes un Latviešu virsnieku apvienības ASV vārdā rakstveidā sveica maj. V. Hazners, veco strēlnieku vārdā — globālais pārstāvis plkv. P. Dardzāns, no Siguldas pulka fonda C. Miezītis un korporācijas Patria, kuŗas saimē daudz bij. Skolnieku rotas dalībnieku, R. Nikurs un citi.

Kā viesis piedalījās arī bij. Igaunijas armijas pārstāvis Cēsu kauju dalībnieks plkv J. Anvelts. Viņš minēja dažas kauju vietas, sevišķi pie Skangaļiem, atcerējās to dienu notikumus un pastāstīja interesantus epizodus.

Ziemeļnieki pēc dažām iniciātoru sanāksmēm Čikagā šāgada sākumā izveidoja īpašu Ziemeļlatvijas brīvības cīņu 50 gadu atceres rīcības komiteju un uzsāka organizēšanās darbus, kuŗi vēl turpinās. Līdz šim apzināti ap 150 bij. Ziemeļnieku un partizānu brīvajā pasaulē. Atsaucība ir visai dzīva. Rakstu krājumam, pie kuŗa strādā redakcijas kollēģija H. Kreicers, A. Raidonis, K. Dzirkalis un A. Jaunzems, jau savākts ļoti daudz manuskriptu un retu uzņēmumu. Tie vēl turpina ienākt. Tāpat rosīgi pieteic arī pasūtinājumus, ko vēl iespējams izdarīt pie kasiera V. Kraukļa (5349 N. Melvina Ave, Chicago, Ill. 60630, U. S. A.), iesūtot 3 dol. ziedojumu.

A. Agnis

● Sakarā ar ASV neatkarības dienu 4. jūlijā Rumānijas prezidents Čaušeku piesūtījis prezidentam Niksonam 50 vārdu garu apsveikuma telegrammu, kuŗā izteikta vēlēšanās izveidot labas attiekšmes abu valstu starpā.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadwiev: 10 istabu dubultkieģeļu ienākumu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, dubultgarāža. Īpašums brīvs no obligācijām.

Danforth — Broadwiev: Atsevišķu 2 stāvu 6 istabu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, garāža.

O'Connor — St. Clair: Atsevišķa 6 istabu dubultkieģeļu māja, ar piebūvētu kieģeļu garāžu. Izbūvēts pagrabs. 2 vannas istabas. Skaists dārzs.

IZTIKAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 4 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISA PILSĒTĀ

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu no pl. 9 — 9.30
Niagāras WHLD raidītājs (vilnis 1270).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Jūlijā un augustā dievkalpojumi katru svētdienu notiks Saulainē — plkst. 10.30 rītā, un dievnamā — plkst. 6 vakarā.

Māc. Ā. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ontario, tel. OX 9-3331, Sv. Andreja draudze, tel. 924-1588, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

20. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

27. jūlijā Bērnusvētki Sidrabenē, plkst. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

3. augustā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 Andreja baznīcā.

10. augustā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

17. augustā Sporta svētki Sidrabenē; pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē; pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

23. augustā bērnu nometnes noslēgums.

24. augustā jauniešu nometnes Trejdeviņi padomiņi" atklāšana. Pl. 9 vakarā svētbrīdis.

31. augustā pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

14. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2789.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

27. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars
Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.
20. jūlijā, pl. 11 dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Praulinš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario, tel. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze, Trīsvienības lut. baznīcā Oxford un Colborne St..

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

20. jūlijā pl. 3 pēcpusdienā dievkalpojums; māc. J. Praulinš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

3. augustā pl. 2 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Praulinš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

20. jūlijā, pl. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 3438 Roseḍale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

20. jūlijā dievkalpojuma nebūs.

27. jūlijā pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

27. jūlijā, pl. 11 dievkalpojums.

2. augustā, pl. 8 vak. (sestdienā) svētvakara dievkalpojums bērnu vasaras nometni slēdzot.

Voitkus

3. augustā pl. 7 vak. dievkalpojums baznīcā.

10. augustā pl. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos.

17. augustā pl. 11 no rīta Kapu svētki.

24. augustā pl. 7 vak. dievkalpojums baznīcā.

31. augustā dievkalpojuma nebūs.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Tel. baznīcā un grāmatnīcā 532-1700, mācītāja mājā 538-7647.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VĒSTS

Radioraidījumi katru svētd. plkst. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Mikelsona vadībā. Adrese: P.O. Box 285

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p.p. un trešdienās plkst. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCAS

NJUJORKA

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 Forest Preserve Drive Wood Dale, Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Rd.).

Māc. Māris Kirsons — 303 Des Plaines Ave., Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

20. jūlijā pl. 10 dievkalpojums.
Māc. teol. kand. Kārlis Ruņģis.
27. jūlijā dievkalpojuma nebūs.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Māc. Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer luterāņu baznīcā 1386 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K Kampe, 62 Mozart St., Jamaica Plain, Mass. 02130, tel. 522-9310.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KALAMAZU

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latv. draudze — 2450 Griffin Ave., L.A. Cal 90031, draudzes tel. CA-59403, māc. E. Caune, tel. PO 9-8679.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Avenue.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

26. jūlijā pl. 9 no rīta LMM kluba Toronto internās šaušanas sacensības ar sekojošu balli Bērzainē.
9. augustā pl. 8 no rīta LMM kluba Toronto eksternās šaušanas sacīkstes ar sekojošu balli Bērzainē
6. septembrī — Bērzainē DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes un zaļumballe.
6. septembrī — pl. 7.00 Bickford Park High School auditorijā, 777 Bloor W. (Christie pazemis) Losandželosas Latviešu ceļojošais teātris Anša Tipāna vadībā izrādīs komēdiju „Bacilis vai nikis".
27. septembrī — Latviešu nama 5 gadu jubilejas sarīkojums ar koncertu un balli.
24. oktobrī — pl. 8 vak. TLB inž. un techn. kopas tradicionālā inženieru balle Inn on the Park.
24. oktobrī — TLB Diždanča 21. gada jubilejas sarīkojums (Tautas dejas un tautas dziesmas) Bickford Park Collegiate telpās.
25. oktobrī — TLB Diždanča 21. gada jubilejas balle Fantasy Farm sarīkojumu telpās.
1. novembrī — DV namā DV Toronto nod. gadasvētki ar latviešu karavīra daudzināj umu.

NIAGARA

26. un 27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas.

JĀŅI SNIEGĀ

(Pārnesums no 2. lpp.)

ugunskuru, nu jau ir 35 — 40 gadu.

Tāpat pirms dažiem gadiem, kaut satuntulojušies mēteļos, aditās vilnas jakās un kamzoļos, Līgo vakarā iekurinājām Jāņu ugunskuru, uzvilkām pa dziesmai un pacēlām pa alus kausam. Ar katru gadu arī šīs izdarības viena pēc otras atkritušas, jo „Jāņa tēvs", kas aicināja pie sevis Līgo vakarā, vairs „nejūtas sevišķi labi", tam mazliet (gan tikai mazliet) sāp krustos, un locekļi tādi pastīvi. Viņš Līgo vakarā tagad labāk atsēžas pie gāzes, ejļas vai elektriskās krāsnīņas ar latviešu laikrakstu vai grāmatu rokā, aizsapņojas... par to, kas reiz bija, un... aizmieg.

Tā tas nu ir, bet tā ir patiesība. Arī daba Austrālijā ir pret mums, pret mūsu tradicijām, ieražām un svētkiem. Ziemsvētkos mēs meklējam veldzi jūras viļņos un cepināmies jūrmalas smiltīs, bet Jāņos iekurinām krāsni un, ejot ārā, uzvelkam cimdus un siltāku vamzi. Vai arī tā nav zināma veida asimilācija, integrācija vai kā to sauc? Tātad, pati daba palīdz mums aizmirst mūsu svētkus, mūsu tradīcijas, beigās arī pašiem sevi.

Es raudzījos sava pirms 15 gadiem stādītā ozola brūnajās krītošajās lapās Līgo svētku priekšvakarā, bet domās redzēju zaļu žuburainu ozolu un slaidu liepu sava tēva pagalmā, dzirdēju bišu sanēšanu, un manas nāsis skāra vīstoša siena un ziedu smarža . . .

„Nu, kas ir, krusttēv? Vai brauksim?" mani iztraucēja no pārdomām un sapņiem Jāņa balss. Es pateicos par uzaicinājumu, atrunājos ar reumatismu kaulos un novēlēju viņiem priecīgus Jāņus sniegā!

Ed. Šm.

SĪKĀS ZIŅAS

● Ievērojamais vācu fizikis Dr. Vilijs Lejs (Lay) 62 gadu vecumā miris Ņujorkā. Dzimis berlīnietis, viņš bija viens no vācu raķešu savienības dibinātājiem, arī biedrs angļu interplanetārija savienībā un amerikāņu aeronautikas zinātņu institūtā. Kā ASV aeronautikas administrācijas padomdevējs Dr. Lejs gatavojās braukt uz Hustonu, lai piedalītos Apollo-XI izšaušanā uz mēnesi. Viņš jau sen loloja sapni par cilvēka nosēšanos uz mēness, bet tā īstenošanos vairs nepiedzīvoja, mirdams ar sirdstrieku. Lejs sarakstījis daudz zinātnisku darbu, sākumā vācu, vēlāk angļu valodā.

● Pad. savienība iesniegusi ASV savu jauno Vidējo austrumu miera plānu, kuram piekrītis Ēģiptes prezidents Nasers. Tajā paredzēts

ZIGFRĪDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ●

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

VALD. BEBRIS
759 — 0266
Cik maksā labs padoms?
Tatā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" nezinas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 18 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk klāt un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
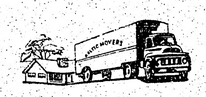
Tālr. 534-1403, Toronto

OFICIĀLS PAZIŅOJUMS
„Jautrais Ods"
Kanadas DV nama pārvalde sasauc informātīvu sanāksmi Toronto DV nodaļas biedriem par nama un kluba JAUTRAIS ODS pašreizējo darbību, 1969. gada 6. augustā, plkst. 7.30 vak. DV namā, 125 Broadview Ave. Toronto. Aicinājums piedalīties visiem biedriem.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Zelma Niedra
dzimusi 1894. gada 11. aprīlī,
mirusi 1969. gada 27. jūlijā Vellingtonā, Ontario.
Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto PALIDZIBAS FONDS

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PA GATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

LATVIEŠU NAMS
491 College St. Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8288.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

RETA GRĀMATA
Latviešu Mežkopju un Meža Darbinieku ASV Kopas izdevumā iznākusi grāmata:
„BRĪVĀS PASAULES LATVIEŠU MEŽKOPJU RAKSTI".
Redaktors prof. Dr. R. Markus.
Grāmata veltīta Latvijas brīvvalsts 50 gadu atcerei un tās saturā 32 vērtīgi mežsaimniecības raksti. Mežsaimniecības attīstība Latvijā atspoguļota no bīskapa Alberta laika 1212. gadā līdz mūsu dienām.
Vēsturiski apskati un personiskas atmiņas kopā ar techniski un zinātniski vispusīgiem rakstiem piešķir šai grāmatai literāru vienreizību un globālu apjomu. Ne tikai meža audzētājs un izmantotājs, bet katrs dzīvās dabas, koku, apstādījumu, medību un putnu mīļotājs atradīs atbalsi un piepildījumu savām interesēm.
Vāka zīmējumā architekts A. Roze skaistā vienkāršībā parādījis saules lēktu mežā. Grāmatai ir 415 lappuses, glīts un iztīrīgs sējums un tekstā daudz ilustrāciju. Cena $10 ar piesūtīšanu.
Tā pasūtināma pie kopas kasiera:
Mr. G. Kalējs, 932 Prospekt Ave. NE., Grand Rapids, Mich. 49503
Lūdzu piesūtīt man BRĪVĀS PASAULES LATVIEŠU MEŽKOPJU RAKSTI ... eks.
Klāt pievienoju naudas pārvedumu par $.....
Adrese: .....

1969. gada vasaras mūzikas festivāls Toronto
Toronto pilsētas padome ar parku un atpūtas departamentu sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību un Trust Fund of the Recording Industries, kā arī Toronto Daily Star atbalstā priecājas paziņot sekojošo programmu:
SVĒTDIEN, 20. JŪLIJĀ
14.30 High parkā — Kanadas karaliskā pulka kapella, viesojas Peter Glen
14.30 Kew Gardens — The Queen's Own Rifles kapella, viesojas Edith Eaton
14.30 Willowvale parkā — Ron Bagnato ar orķestri
17.30 High parkā — Ērģeļu koncerts — Ronnie Padgett
19.30 Earlscourt parkā — Pat Riccio ar orķestri
PIRMDIEN, 21. JŪLIJĀ
20.30 Ramsden parkā — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri
20.30 Greenwood parkā—Tautas dejas; Angus MacKinnon ar ork.
OTRDIEN, 22. JŪLIJĀ
20.00 Allan Gardens — 411. skvadrona lidotāju rezerves kapella
20.30 Withrow parkā — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri
TREŠDIEN, 23. JŪLIJĀ
20.30 Eglinton parkā — Frank Bogart ar orķestri
20.30 Riverdale parkā — Martin & Sally, Renec Greenberg, Allan J. Ryan; konferansjē — Brian Morrison
20.30 Monarch parkā — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri
20.30 Dufferin Grove parkā — Tautasdejas; Angus MacKinnon ar orķestri
CETURTDIEN, 24. JŪLIJĀ
19.15 Kew Gardens — Bērnu teātris „Aladins"
19.30 Forest Hill Memorial parkā — Merv Johnston Dixieland 5
Bruce Cassidy Big Band
20.00 Nathan Phillips laukumā — Tautas dejas—Bob Scott ar ork.
20.30 Kew Gardens — Tautas dejas — Al Aylward ar orķestri
20.30 High parkā — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri.
20.30 Kew Gardens — Tautas dejas — Al Aylward ar orķestri.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi

SAVUS IPAŠUMUS!

Clair: Atsevišķa 6 istabu
ija. ar piebūvētu kieģeļu
pagrabs. 2 vannas istabas.

NIEKIEM UZ 4 GADIEM UZ
LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ

ra

ngtonā, Ontario.

ut. latviešu draudzes
PALĪDZĪBAS FONDS

nās un melnbaltās filmas
un kopēšanai
ollege St., Toronto 174, Ont.

TA
Meža Darbinieku ASV Kopas
znākusi grāmata:
S PASAULES
EŽKOPJU RAKSTI".
prof. Dr. R. Markus.
vvalsts 50 gadu atcerei un tās sa-
bas raksti. Mežsaimniecības attīstī-
skapa Alberta laika 1212. gadā līdz

rsoniskas atmiņas kopā ar techniski
kstiem piešķir šai grāmatai literāru
mu. Ne tikai meža audzētājs un iz-
dabas, koku, apstādījumu, medību
tbalsi un piepildījumu savām inte-

A. Roze skaistā vienkāršībā parā-
matai ir 415 lappuses, glīts un iztu-
ilustrāciju. Cena $10 ar piesūtīšanu.
as kasiera:

pekt Ave. NE.,
503

ESU MEŽKOPJU RAKSTI eks.
vedumu par $

mūzikas festivāls Toronto
parku un atpūtas departamentu sadar-
vienību un Trust Fund of the Recor-
nto Daily Star atbalstā priecājas pazi-

adas karaliskā pulka kapella, viesojas

Queen's Own Rifles kapella, viesojas

Ron Bagnato ar orķestri
koncerts — Ronnie Padgett
Pat Riccio ar orķestri

autas dejas — Bob Scott ar orķestri
autas dejas; Angus MacKinnon ar ork.

1. skvadrona lidotāju rezerves kapella
Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri

rank Bogart ar orķestri
Martin & Sally, Renee Greenberg, Allan
— Brian Morrison
Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri
ā – Tautasdejas; Angus MacKinnon ar

ĀDĀ
ērnu teātris „Aladins"
al parkā — Merv Johnston Dixieland 5
and
umā — Tautas dejas—Bob Scott ar ork.
utas dejas — Al Aylward ar orķestri
as dejas — Bob Scott ar orķestri.
utas dejas — Al Aylward ar orķestri.

SĪNAS
LLE
Y II
E
1

Mana mīļā māsa, mana labā tante aizgājusi Dieva mierā.

Alīda Pelčers

dzimusi 1888. g. 13. septembrī Valkā,
mirusi 1969. g. 25. jūnijā Oldenburgā, Vācijā.

Viņu mīlestībā un pateicībā piemiņā paturēs

MARTA PELČERS OLDENBURGĀ,
AINA HOVELS TORONTO, KANADĀ

JOHN R. HETHERINGTON,
GEORGE A. FALLIS, un
ADO PARK

ar prieku ziņo, ka

DENNIS TASCONA, B.A., LL.B.

viņiem pievienojies advokātu praksē firmā

HETHERINGTON, FALLIS, PARK & TASCONA

365 Bay Street, Toronto 1, Canada.

1969. gada 23. jūnijā — Tālrunis: 363-4451

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5, ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

VISLABĀKĀS
GAĻAS PRECES UN
DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un deli katešu veikalos.

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN

2800 Dundas St. West, pie Keele, tālr. 769-8640

Emilija un Georgs DUMPE

UNO MANKIN REALTOR
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
2889 Dufferin St., Toronto, 789-2511
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro. 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
195 DANFORTH AVE (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIKELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas
un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E. 466-5152

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

8 KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ dupliķāti ■
■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont
Tel. 363—6496

Vai esat nokārtojuši
abonementu?

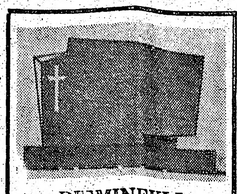

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
VONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un
eiropiešu mets

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās.

LEDUSSKAPJU
remonti un uzstādīšana
Garantēts darbs.
Lūdz zvanīt
A. Jaunzariņam
tālr. 741-4763

LATVIEŠU ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalēs
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837.

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE78-1401

XVI GADSKĀRTĒJĀS
JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENAS

26. jūlijā Niagara Falls, Ont.
SHERATON BROCK
VIESNĪCAS LIELAJĀ ZĀLĒ

3.00 p.p. JAUNATNES SĒDE
6.00 p.p. KONCERTS UN BALLE
Piedalās paplašināts koklētāju ansamblis „Auseklītis" K. Staško vadībā un „Ceļinieki" Vija Ādlera vadībā.
Pēc koncerta svētku balle pie Vija Ciemīša „The Centenaires" mūzikas.
Balles laikā bufete, loterija un tautisku izstrādājumu tirdziņš.

27. jūlijā Port Weller, Ont.
GARDEN CITY BEACH
EZERMALĀ

10.00 PRIEKŠSPĒLES VOLEJBOLLA KAUSA IZCĪŅAI
Peldēšana un saulošanās
2.00 p.p. BRĪVDABAS TAUTAS SVĒTKI
Finālspēles volejbola kausu izcīņā
Bērnu nodarbības
Supu skate un sacensības
„Karate" paņēmienu demonstrēšana
Sv. Katrīnu latv. skolas priekšnesumi
7.30 p.p. NOSLĒGUMA BALLE
Spēlēs iecienītā „Melodaires" kapella

ASV dolaru certifikāti
uz Latviju

Intertrade Express Corp. mums ziņo, ka tagad ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolāru CERTIFIKĀTUS uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos VNESHPOSYLTORG veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi par ļoti pazeminātām cenām. Attiecē uz DĀVANU CERTIFIKĀTIEM minims ir US $ 50.00, par tiem visus sūtīšanas izdevumus sedz Vneshposyltorgs. Nav ierobežojumu lielākiem sūtījumiem. Piegāde 3—4 nedēļu laikā. Daudzi tūkstoši jau pasūtinājuši DĀVANU CERTIFIKĀTUS un apliecinās, cik apmierināti ir ar mūsu pakalpojumiem.
Ja vēlaties, pieprasiet mūsu jaunāko bezmaksas cenrādi: Intertrade Exspress Corp. — 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010, tālr. 982—1530.

LABĀKĀ UN
NO JŪSU RADIEM
VISVAIRĀK
PIEPRASĪTĀ
DĀVANA
LATVIJĀ
DĀVANU CERTIFIKĀTI
Jūsu piederīgie par tiem var PILNĪGI GARANTĒTI izvēlēties, ko grib, kad grib un DAUDZ VAIRĀK VNESHPOSYLTORG SPECIĀLOS DOLĀRU VEIKALOS.
Viņi var izvēlēties visplašākā izvēlē importētos AMERIKĀŅU, Rietumeiropas un eksporta kvalitātes vietējos ražojumus, kā pārtiku, drānas, apavus, mājturības piederumus, televīzijas aparātus, ledusskapjus, radio, mēbeles, motociklus, gandrīz visu ko var iedomāties.
Tikai par
DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var iepirkties par ĻOTI PAZEMINĀTĀM CENĀM. Piederīgie to jums apliecinās. Mazākā summa ir US $50.00, bet vairāk varat sūtīt katrā gadījumā. Piegāde 3—4 nedēļu laikā.
NAV SŪTĪŠANAS IZDEVUMU.
Par šiem pakalpojumiem nav nekas jāmaksā, ne jums ne arī jūsu piederīgiem. Vairāki tūkstoši jau pasūtinājuši DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
saviem piederīgiem un saņēmuši vēstules, cik apmierināti tie bijuši. Ja gribat savus piederīgos iepriecināt, pasūtiniet
DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur mums. Mēs garantējam, ka būsit apmierināti.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jauno cenrādi.

KO DARĪT,
KAMĒR
GAIDĀT UZ
OHSIP
ONTARIO HEALTH SERVICES INSURANCE PLAN

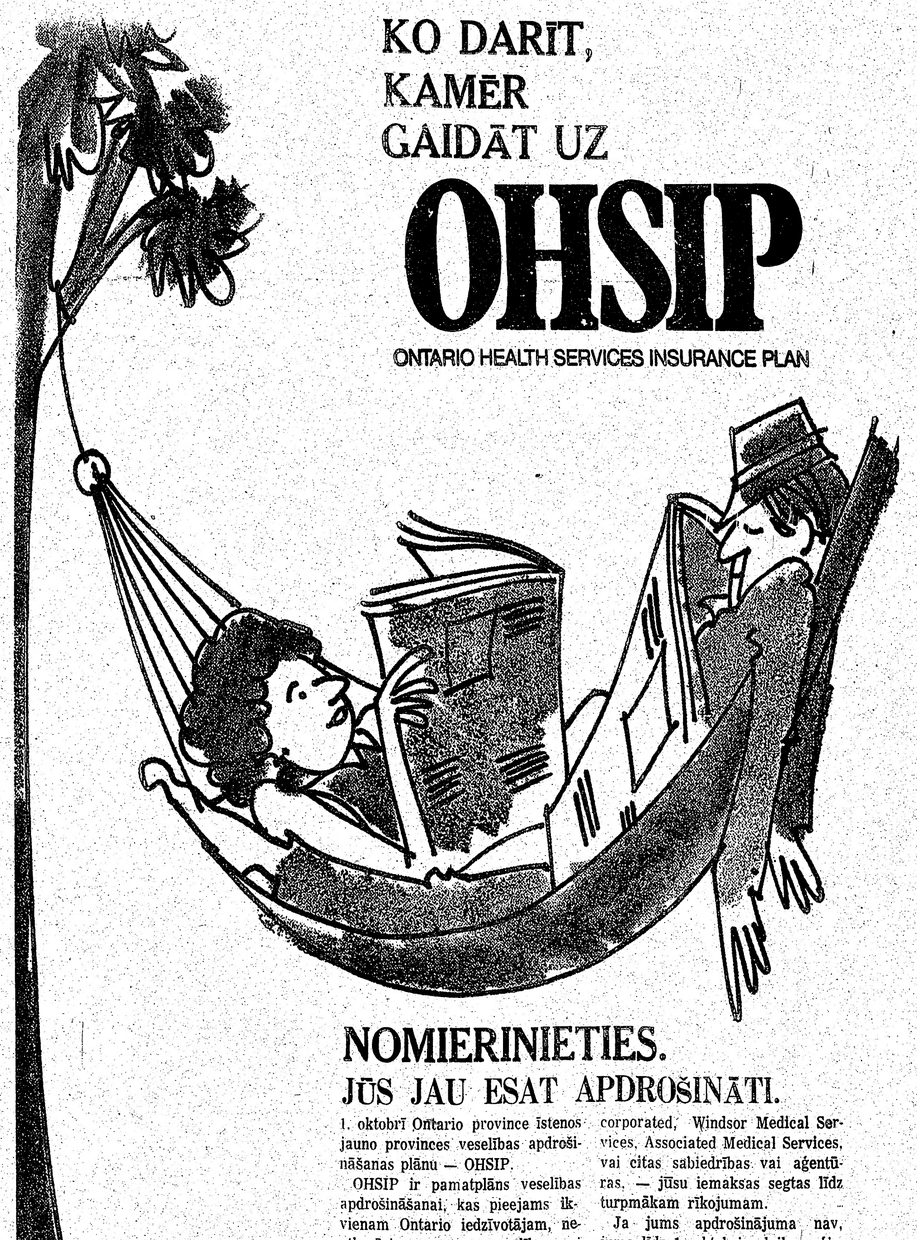

NOMIERINIETIES.
JŪS JAU ESAT APDROŠINĀTI.

1. oktobrī Ontario province īstenos jauno provinces veselības apdrošināšanas plānu — OHSIP.
OHSIP ir pamatplāns veselības apdrošināšanai, kas pieejams ikvienam Ontario iedzīvotājam, neatkarīgi no vecuma, veselības vai materiālā stāvokļa — ar valdības vai īpaša aģenta starpniecību.
OHSIP aizstās OMSIP — pašreizējo Ontario plānu. Ja esat šī plāna dalībnieks, jūsu iemaksas turpināsies bez pārtraukuma.
Ja esat kāda no 200 pārējo veselības apdrošināšanas plānu dalībnieks, kā Physician's Services Incorporated, Windsor Medical Services, Associated Medical Services, vai citas sabiedrības vai aģentūras, — jūsu iemaksas segtas līdz turpmākam rīkojumam.
Ja jums apdrošinājuma nav, jums līdz 1. oktobrim laiks reģistrēties. Iestāšanās datumu paziņos presē, radiofonā un televīzijā.
Tātad — neraizējieties un nebaţījieties par savas veselības apdrošinājumu. Nomierinieties un pavadiet veselīgu vasaru, gaidot jauno OHSIP plānu, veselības aprūpi, uz ko varat paļauties — Ontario veselības departamenta izstrādātu.

OHSIP
ONTARIO HEALTH SERVICES INSURANCE PLAN
ONTARIO DEPARTMENT OF HEALTH
Hon. Matthew B. Dymond, M.D., C.M., Minister.

SPORTS

LATVIETIS ASV VIEGLATLĒTU IZLASĒ

Jau telpu sacensībās ziemā ar teicamiem rezultātiem sev uzmanību pievērsa jaunais ASV latviešu vieglatlēts Juris Luziņš, kas studē Viljama un Mērijas universitātē Virdžīnijā, bet pastāvīgi dzīvo Norfolkā. Viņa panākumi turpinājās arī pirmajās brīvdabas sacīkstēs, it sevišķi jūnijā, kad Luziņš izvirzījās pašu teicamāko ASV vidusdistančnieku vidū.

ASV vieglatlētikas meistarsacīkstēs, kuŗas notika 28. un 29. jūnijā Miami, Luziņš izcīnīja 2. vietu 880 jardu skrējienā, uzrādot līdzīgu 1:46,6 min. rezultātu ar uzvarētāju Baironu Daisu. Viņi mērķa līniju isi pirms tās vadībā vēl esot Luziņam, sķērsoja plecu pie pleca, tā ka uzvarētāju izšķīra ar automatiskās mērķa fotografijas palīdzību. Pēc šī panākuma Juris Luziņš iedalīts ASV izlasē, kuŗa, iepriekš Havajā sacentusies ar Austrālijas un Jaunzēlandes vieglatlētiem, dosies Eiropas turnejā, tās laikā spēkojoties arī ar Pad. savienību un Britu kopvalsti. ASV jaunais meistars 880 jardos Daiss nav ASV pilsonis, bet jamaikietis, tādēļ pārstāvēs Britu kopvalsti.

Vēl labāku rezultātu 880 jardu distancē Juris Luziņš sasniedza nedēļu iepriekš — 21. jūnijā ASV kolledžu meistarsacīkstēs Naksvillē: 1:46,4 min., kas ir labākais rezultāts, kādu jebkad kāds latvietis sasniedzis šai distancē. Ar to viņš tomēr spēja ierindoties tikai 3. vietā, jo Bairons Daiss iespēja 1:45,9 min. un Arts Sandisons 1: 46,1 min. laiku. Šis Luziņa rezultāts pagaidām ir šāgada 3. labākais pasaulē, bet 7. visu laiku labāko 880 j veicēju sarakstā, kuŗa izskats pašreiz šāds: 1. Raiens (ASV) 1:44,9 min. — 1966. gadā; 2. Snels (Jaunzēlande) 1:45,1 min. — 1962. gadā; 3. Daiss (Jamaika) 1:45,9 min. — 1969. gadā; 4. Bels (ASV) 1:46,1 min. — 1967. gadā; 5. Sandisons (ASV) 1:46,1 min. — 1969. gadā; 6. Kipruguts (Kēnija) 1:46,3 min. — 1967. gadā; 7. Gross (ASV) 1:46,4 min. — 1964. gadā un tagad Luziņš (ASV) ar tādu pašu laiku.

880 jardu ir 804,67 metri, tādēļ Luziņa iespētais 1:46,4 min. rezultāts 800 m distancē, attiecīgi pārrēķinot, būtu 1:45,7 min. Ar to viņš pasaulē visu laiku labāko 800 m skrējēju sarakstā ierindotos 11. vietā, jo bez jau minētajiem 880 jardu skrējieniem 800 m distancē par viņu ātrāki bijuši vēl tikai Kempers (Rietumvācija), Dubels (Austrālija), Farels (ASV) un Krozers (Kanada). Katrā ziņā nav šaubu, ka Juris Luziņš kļuvis ne vien latviešu vsiu laiku ātrākais 800 m un 880 j distances veicējs, bet pašreiz pieskaitāms arī pie labākajiem pasaulē. —š—

AICINĀJUMS GOLFA SPĒLĒTĀJIEM

Kanadas latviešu meistarsacīkstes golfā sievietēm un vīriešiem notiks 23. augustā Maltonas golfa laukumā Toronto. Dalība pieteicama LSAK golfa nozares vadītājam Z. Zamuelim (24 Tyndall Ave., Apt. 508, Toronto 3, Ont.; tālrunis 531—2886) vai A. Dzilnam (71 Thorncliff Park Drive, Toronto, Ont.; tālr. 421—3698). Dalībniekiem jāpieteicas līdz 9. augustam. Dalības maksa 5 dol.

Piezīmējams, ka pagājušā gada meistarsacīkstēs piedalījās vairāk nekā 30 dalībnieku no Toronto, Montrealas, Sadberijas un citām vietām, to vidū 4 dāmas, kaut meistarsacīkstes bija izsludinātas tikai vīriešiem. Pārspējot visus seniorus, uzvarēja tikai 14 gadu vecais Grundulis. Ž. Z.

Sašutis mūsdienu students pie frizieŗa: „Tie nav nekādi putekļi matos, bet insektu pulveris!"

Ķinieši un krievi runā un šauj

Pekingas un Maskavas attiecsmēs jaunus asumus radījusi sadursme Amuras upē. Pirmie par jauno incidentu ziņoja ķinieši, pēc tam, ar vairāku stundu atstarpi, Maskava vainoja ķiniešus „bandītu uzbrukumā", kādus Ķīnas karavīri atsākuši Mandžurijā no nomaļās Amuras upes salas, kuŗu krievi sauc par Goldinsku, bet ķinieši par Pachu. Pad. savienība ziņoja par nogalinātiem un ievainotiem upes strādniekiem, iesniedzot Ķīnas sūtniecībai Maskavā protesta notu par „jaunprātīgu provokāciju", ar piezīmi, ka incidents apzināti organizēts, lai pārtrauktu padomju un ķīniešu robežupju navigācijas sarunas Chabarovskā.

Sarkanās Ķīnas ārlietu ministrija savukārt iesniegusi protesta notu Pad. savienības sūtniecībai Pekingā par karaspēka, militārlaivu un lidmašīnu iesūtīšanu Ķīnas territorijā, Mandžūrijas Heilungkiangas provincē. Tagad par jaunu strīda ābolu izvērtusies minētā Goldinskas - Pachas sala. Ķinieši pastāv, ka sala pieder viņiem, kamēr krievi savā oficiālajā notā piesardzīgi runājuši par salas „padomju daļu". Ķinieši apgalvo, ka padomju armijas daļas ieņēmušas salu, šāvušas uz Ķīnas civiliedzīvotājiem un karavīriem, kā arī nodedzinājušas kādu ķīniešu māju.

Krievu un ķīniešu sadursmes gar Usuri un Amuras robežupēm periodiski atkārtojas jau kopš šāgada aprīļa, abiem vienmēr apsūdzot par vainīgo pretējo pusi. Maskavas oficiālā ziņu aģentūra TASS apgalvo, ka Pad. savienības Tālo austrumu daļas iedzīvotājus ķinieši pārpludina ar „naida un dusmu vilni".

Ķīniešu un krievu sarunas Pad. savienības Tālo austrumu pilsētā Chabarovskā par navigācijas noteikumiem abu valstu robežupēs ilgst jau četras nedēļas. Navigācijas tiesības krievu - ķīniešu attieksmēs tomēr ir tikai maza strīda daļa. Kodols ir Ķīnas prasība pēc 600.000 kvadrātjūdžu padomju territorijas, kuŗa, pēc ķīniešu uzskata, tiem „nozagta".

NASERS ZEM MASKAVAS TUPELES

Pēc Rietumvācijas ieskata, Ēģiptes prezidents Nasers atrodas „zem Maskavas tupeles". Šāds atzinums nācis pēc kanclera Kizingera kabineta komentāra, ka Kairo diplomātiski atzinusi komūnistisko Austrumvāciju. Valdības preses referents Ālers izteicies, ka Bonnai ir noteiktas ziņas, ka Maskava uz Naseru izdarījusi spiedienu. Lai neriskētu zaudēt padomju ieroču sūtījumus, Ēģipte izšķīrusies par ciešāku sadarbību starp Kairo, Maskavu un Austrumberlīni.

Skriešanās pēc mēness akmeņiem

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VASINGTONAS

„Sūtu Jums liesmainus komūnistiskus sveicienus. Lai kapitālistu valstis tagad pamēģina sasniegt to, ko mēs esam spējuši īstenot!" — šādiem vārdiem 1961. gada aprīlī Nikita Chruščovs sumināja padomju astronautu Jūriju Gagārinu, kad viņš kā pirmais cilvēks pēc pašreizējā standarta primitīvā pasaules telpas kuģī atgriezās no lidojuma izplatījumā ap zemi.

Dievu lielo varu militārajā, politiskajā un psiholoģiskajā konfrontācijā pasaules telpas iekaŗošanas sacensībai piekritusi ievērojama loma. Politiskā un saimnieciskā sistēma, kuŗa saviem pilsoņiem nespēj nodrošināt pat pirmās nepieciešamības preces, un valsts, kuŗā neliela komūnistu partijas birokratu klikše sagrābusi savās rokās neaprobežotu varu, lai cik neticami izklausītos, bija aizsteigusies pasaules telpas iekaŗošanas ēras pirmajos gados tālu priekšā līdz tam neapstrīdētajam amerikāņu tehnoloģijas un organizatoriskā talanta pārākumam. Sešus gadus skrišanās sacensībā izplatījumā krievi nepārtraukti atradās labu gabalu priekšā amerikāņiem. Tikai 1967. gadā lomas mainījās, un šīs nedēļas amerikāņu astronautu lidojumu uz mēnesi var uzskatīt par iespaidīgu ASV pārākuma demonstrāciju.

Chruščovs nebūs Baltā nama 6500 lūgto viesu vidū, kas Kenedija raga bazē varēs noskatīties brīdi, kad izplatījuma iekaŗošanas panākuma laurus visas pasaules acu priekšā plūks „izkurtējušā kapitālistu valsts", kuŗai slīpētais ukraiņu mužiks savā laikā ar Kubā iekārtotām Maskavas raķešu bazēm gatavoja priekšlaicīgas bēres.

Amerikāņu astronautu izlidojuma brīdī lūgto viesu vidū tomēr būs arī Maskavas pārstāvis — sūtnis Vašingtonā Dobrinins. Nav šaubu, ka bez viņa Kremļa slepenais dienests būs paspējis uz ASV nosūtīt laibu skaitu rezdzīgu un dzirdīgu ausu. Zīmīgā kārtā padomju kaŗakuģu eskadriļa, kuŗa it kā dodas draudzīgā Kubas apciemojumā, tieši Apollo-XI izlidojuma priekšvakarā izmetusi enkurus Floridas tuvāmā. Iepriekšējo lidojumu precizitāte pamatā pieņēmumam, ka Apollo-XI lidojums norisināsies bez starpgadījumiem. Atklāti par to nerunā, bet nav izslēgta iespēja, ka atomraķešu atvairīšanai radīti pretieroči — „noslēpumaini stari" ir nevien amerikāņu, bet arī krievu rīcībā. Vai šie elektrotechniskie stari jau spēj novadīt no ceļa arī pasaules telpas kuģus, ir vēl neatbildēts jautājums, tomēr fakts, ka jau šobrīd ir līdzekļi, ar kuŗiem ir iespējams maldināt radara redzīgās acis, rada pamatu bažām.

Kaut amerikāņi tagad panākuši un aizsteigušies priekšā krieviem, tomēr būtu naīvi pieņemt, ka Kremlis tunpmākajā pasaules telpas iekaŗošanas sacensībā samierināsies ar otras vijoles spēlēšanu.

Svētdien pasauli pārsteidza ziņa, ka krievi trīs dienas pirms amerikāņu astronautu došanās uz mēnesi, izšāvuši uz zemes pavadoni arī savu raķeti. Luna-XV, kā Maskava oficiāli ziņo, esot viens no padomju izplatījuma pētīšanas programmas kārtējiem lidojumiem. Ārvalstu diplomāti Maskavā tomēr jau pagājušajā mēnesī runāja, ka Kremlis, lai aizēnotu amerikāņu astronautu panākumus, mēģinās aizsteigties tiem priekšā ar automatisku telpas kapsulu, kuŗa eventuāli nosēdīsies uz mēness un atgriezīsies atpakaļ ar mēness akmeņu paraugiem. Kāds Kremļa diplomāts japāņiem paspējis jau apgalvot, ka nākamgad Tokio pasaules izstādē Pad. savienības paviljonā apmeklētāji varēs apbrīnot pirmos mēness akmeņus. Amerikāņu astronautam Bormanam, kas nesen viesojās Pad. savienībā, prezidents Podgornijs apliecinājis: „Mēs lidosim uz mēnesi, uz planētām un zvaigznēm. Mēs neesam no sacensības izstājušies. Izplatījuma lidojumi mums nav steigā sagatavota cirka izrāde."

Skriešanās pēc mēness akmeņiem tomēr ir daudz svarīgāks notikums nekā tikai „sensacionāla cirka izrāde", jo tā ir otrā pasaules kaŗa ieroču žvadzināšanā dzimis bērns, kuŗam kūmās stāv militāraus krusttēvs un politiskā krustmāte.

Novēlot amerikāņu astronautiem labu ceļa vēju, atsāšu lasītājus pie televīzijas aparātiem, lai tie vēsturiskajās dienās personīgi būtu aculiecinieki dramatiskiem notikumiem.

Kamēr amerikāņu astronauti vēl atrodas pasaules telpā, cerot, ka padomju iznīcinātāji Floridas piekrastē un Luna-XV mēness orbitā šoreiz atturēsies no eksperimentiem ar maldinātājiem stariem, iemetīsim skatiena nu kādā citā zīmīgā notikumā tepat zemes virsū.

Maskavā pēc komūnistu pasaules kongresa lielās cirka izrādes pagājušajā nedēļā notika „atrakcija". Kremļa zeltītajā zālē uz partijas pavēli sanāca Pad. savienības augstākās un tautību padomes deputāti, lai aplaudētu saviem vadoņiem un noklausītos sarkano caru nākotnes plānos. Gadījās, ka sapulcēto „deputātu" priekšā stājās arī Pad. savienības ārlietu ministrs Gromiko. Tas, ka Gromiko žēlojās par Maocetunga agresīvajiem plāniem, lielu pārsteigumu neradīja, jo agri vai vēlu padomju propagandas aparātam ir jāsagatavo savi pilsoņi iespējamai Maskavas un Pekingas militārai sadursmei. Lielākais pārsteigums bija Gromiko paziņojums, ka Pad. savienībai esot padomā ne vien mierīgi sadzīvot ar amerikāņiem, bet pienācis laiks domāt par draudzīgām padomju un amerikāņu attieksmēm. Krievi esot ar mieru runāt par atbruņošanos un vispār neesot tādu problēmu, kuras ar labu gribu nevarētu atrisināt. Niksona paredzētais ceļojums uz Bukarestu netika pieminēts ne ar pušplēstu vārdu. Tas nozīmē, ka Kremlis Niksona Rumānijas apmeklējumu vairs neuzskata par „bezkaunīgu amerikāņu provokāciju". Galu galā ASV prezidents varot braukt, kurp vien tam tīkas. Bukarestas misijas īstie vainīgie esot nekrietnie rumāņi, kas, ielūdzot prezidentu Niksonu, gribējuši no jauna iekost Kremļa draudzīgajā rokā.

Kremļa pēkšņās siltās jūtas ieprētim Vašingtonai radījušas vairākus minējumus. Viens no tiem, kaut arī mēs tam labprāt negribētu ticēt, var tomēr interesēt arī mūs. Vašingtonas diplomātiskajās aprindās runā, ka Pad. savienības sūtnis Vašingtonā Dobrinins samaksai par to bākām padomju un amerikāņu attieksmēm esot saņēmis Niksona solījumu atzīt pašreizējo status quo Austrumeiropā.

Protams, šai teorijai nav apstiprinājuma, un nekas nelieciņa, ka jaunajā pasaules telpas iekaŗošanas laikmetā, kuŗā mēs tagad dzīvojam, pasaules politisko seju pārveido solījumi, ar kuŗiem vara, kuŗai driz rokās būs mēness akmeņi, iedomātos vieglprātīgi mētāties.

Aleksandrs Kegumnieks

Gromiko norūpējies par „trako Ķinu"

Pad savienības augstākās padomes gadskārtējā vasaras sesijā Maskavā bija aicināti arī žurnālisti un diplomāti, lai, acīm redzot, pavēstītu pasaulei ārlietu ministra Gromiko runu, kuŗai šoreiz vajadzēja iezīmēt vairākas svarīgas Kremļa vadlīnijas pasaules politikā. Gromiko arī uzsvēra Pad. savienības interesi par draudzīgām attieksmēm ar rietumvalstīm, it sevišķi ar ASV, un par „galotņu konferenci" ar prezidentu Niksonu, izskakot gatavību uz atbruņošanās ierobežošanas sarunām, bet izvairoties tieši atbildēt uz ASV priekšlikumiem šīs sarunas sākt augusta pirmajā pusē.

Rietumu diplomāti Maskavā ieskata, ka Pad. savienības orientācijai uz Rietumiem pamatā joprojām ir augošās saspīlētās attieksmes ar sarkano Ķīnu. „Pat mūsu trakākie ienaidnieki nav mūs apmelojuši tik nekautrīgi, kā to darījusi Ķīna," rūgti iztelcās Gromiko.

Āzijas jautājums kopš šāgada sākuma vairojis Pad. savienības rūpes par sarkanās Ķīnas milzi, kuŗam ir arī territoriālās prasības pret savu ideoloģiski radniecīgo lielo kaimiņu, kuŗš ik brīdi gatavs šīs prasības iedzīvināt ar militāro varu. Gromiko tādēļ arī šoreiz atkārtoja Pad. savienības brīdinājumu Pekingai, aicinot atteikties no vardarbības, lai ar to mēģinātu grozīt pastāvošās robežas. Jaunais incidents Amuras upē, ar cilvēku upuriem padomju pusē, atkārto ti apliecinājis Chabarovskas sarunu nesekmību nokārtot navigācijas jautājumu abu valstu robežupēs.

Tai pašā laikā Tito stūrgalvība iepretim Maskavai nav mazinājusies, bet vēl vairāk nocietinājusies. Arī Rumānija ne par mata tiesu nemainot savu līdzšinējo neatkarīgo politiku. Gromiko savā runā tādēļ izstiepa roku arī draudzībai ar Dienvidslaviju un uzsvēra, ka, par spīti līdzšinējām domstarpībām, viņš cer, ka Tito attieksmes ar Pad. savienību nākotnē ievērojami uzlabosies.

Izņemot draudzību vārdos un labās cerības, Gromiko savā runā tomēr nepateica nekā jauna, kas liecinātu par Pad. savienības nopietnu gribu mainīt savu līdzšinējo ārlietu politiku. Viņš jo projām pastāvēja par status quo atzīšanu Eiropā, kas izveidots pēc otra pasaules kaŗa, ar blakus domu, ka Rietumiem jāatzīst Austrumvācijas suverēnitāte.

Attieksmē uz Vietnamas kaŗu Gromiko norādīja, ka Pad. savienības politika „neies tālāk" par līnijām, kuŗas nospraudusi Ziemeļvietnama, — it kā Maskavai vispār būtu vajadzība iet vēl „tālāk"... Amerikāņiem padomju ārlietu ministram savukārt bija „draudzīgs padoms" izbeigt „āgresīvo kaŗu" Vietnamā.

Vidējo austrumu jautājumā, kuŗā Maskava ir arabu lietas atbalstītāja, Gromiko attieksmē uz Izraēlu runāja maigākos vārdos nekā agrāk un atbalsoja ASV rūpes par pamiera nestabilitāti.

Kanclera Kīzingera vizīte Vašingtonā atkal atlikta

Bonnā manāms atiklāts sarūgtinājums, ka kanclera Kizingera vizīte Vašingtonā atlikta jau trešo reizi. Rietumvācijā to uzskata par prezidenta Niksona izrādītu nesmalkjūtību un apvainojumu draudzīgas valsts vadībai. Nule kanclers Kīzingers bija sagatavojies ierasties Vašingtonā 4. augustā, bet arī šo datumu atsauca, domājams sakarā ar prezidenta Niksona paredzēto vizīti Rumānijā augusta sākumā.

Bonnas valdības referents Ālers preses konferencē paskaidroja, ka kanclera Vašingtonas apmeklējuma termiņš, tagad pārcelts uz 7. un 8. augustu, „cerams, šoreiz būs galīgais". Uz žurnālistu jautājumu, vai Bonnas valdība ar to samierināsies, Ālers abildēja; „Protams, mūsu valdība grozījumu pieņems." Viņš piebilda, ka arī pirmie divi termiņi atlikti pēc Vašingtonas vēlēšanās.

Otru Kīzingera apmeklējuma termiņu Vašingtona grozīja, aizbildinoties, ka prezidents Niksons būs pārāk aizņemts ar Apollo - XI astronautiem, kad tie 24. jūlijā atgriezīsies no ceļojuma uz mēness Dienvidpacifikā, kur prezidents vēlas būt klāt. Nav minēti iemesli pirmā Kīzingera vizītes termiņa atsaukšanai.

Padomju flote apmeklē Kubu

Maskava ziņoja ka padomju flotes vienība apmeklēs Kubu. Dienu vēlāk padomju kaŗaflotes skvadrons jau kuģoja pāri Atlantijas okeanam. Tajā ietilpa raķešu kreiseris, divi sargkuģi, pāris zemūdeņu un pa vienam bazes un tankkuģim. Sarkanarmijas laikraksts „Krasnaja Zvezda" piezīmējis, ka padomju flotes apmeklējums Kubas salā stiprinās Maskavas un Havanas attieksmes. Fidelam Kastro, kā zināms, tuvāka ir Pekinga nekā Maskava. Rietumiem ir cits izskaidrojums, un tie uzskata, ka tā ir Maskava atbilde uz ASV flotes apmeklējumu Melnajā jūrā un prezidenta Niksona paredzētajai vizītei Rumānijā, ko Bukaresta atļāvusies bez Kremļa ziņas un piekrišanas. Padomju kaŗaflotes vienība tāpēc sūtīta pabraukšanas ASV territoriālo ūdeņu tuvumā, lai „pakutinātu amerikāņu nervus".

Vantjū aicina komūnistus uz brīvām vēlēšanām

Dienvidvietnamas prezidents Vantjū aicinājis vietkongus piedalīties vēlēšanu komisijā, lai valstī izkārtotu brīvas vēlēšanas. Vašingtona skubinājusi to darīt vēl pirms prezidenta Niksona došanās Āzijas ceļojumā jūlija pēdējā nedēļā. Vēlēšanu komisiju izveidos, kamēr Vantjū valdība vēl atrodas pie varas.

Nākošajām Dienvidvietnamas prezidenta vēlēšanām jānotiek 1971. gadā, bet Vantjū aizrādījis, ka šo termiņu vēl var grozīt.. Politiskie novērotāji Saigonā netic, ka vietkongi pieņems Vantjū piedāvājumu, jo komūnisti strikti pastāv uz viņa valdības atkāpšanos pirms vēlēšanu uzsākšanas.

Vantjū savu aicinājumu papildinājis ar paskaidrojumu, ka vēlēšanu piedāvājums nav iztulkojams kā valdības vājuma pazīme, un deklarējis sešus principus, uz kuŗiem vēlēšanām jābazējas. Tie nosaka, ka vēlēšanās tiesības piedalīties visām politiskajām partijām un grupām, ja tās atsakās no varmācības un pieņem vēlēšanu rezultātus. Lai nodrošinātu taisnīgas un brīvas vēlēšanas, vēlēšanu komisijā ieklaujamas visas politiskās partijas un grupas, ieskaitot arī tās, kuŗas pašreiz cīnās pret Saigonas valdību. Visiem kandidātiem nodrošināma brīva un netraucēta vēlēšanu kampaņa. Vēlēšanām jānotiek starptautiskā pārraudzībā, kuŗa garantētu taisnīgu norisi. Saigonā gatava apspriesties ar pretējo pusi par vēlēšanu termiņu. Pēc vēlēšanām noveršamas varbūtējas diskriminācijas vai represijas no uzvarētāju puses.

Dienvidvietnamas valdība deklarējusi, ka pieņems vēlēšanu rezultātus, lai kādi tie būtu, aicinot to darīt arī pretējo pusi.

Rietumvācijas miljonārs spiegojis komūnistiem

Rietumvācijas un Eiropas lielākā fotopiederumu uzņēmuma īpašnieks Hansheincs Porsts atzīts par vainīgu slepenas valdības informācijas nodošanā Austrumvācijai, ko darījis 14 gadu. Karlsrūes federālā tiesa viņu sodījusi ar 2½ gadiem ieslodzījumā un 10.000 DM naudas sodu. Spriedums pasludināts pēc 8 nedēļu ilgas tiesas izmeklēšanas.

Porsts, kuŗa tirdzniecisko apgrozījumus lēš uz 160 milj. marku gadā, uzņēmis sakarus ar Austrumvāciju jau 1953. gadā. Divus gadus vēlāk viņš pievienojies Rietumvācijas brīvo demokratu partijai, lai gūtu pieeju slepenajai Bonnas informācijai. Starp slepenajiem dokumentiem bijusi t. s. Šolvera 1962. gada studija, kuŗa ieteikusi atzīt Austrumvāciju. Porsta iespējas iegūt slepeno valsts informāciju uzlabojušās pēc 1961. gada, kad brīvie demokrati iekļuva valdības koalicijā ar Adenauera kristīgajiem demokratiem. Porstu apcietināja 1967. gada 23. oktobrī.

Reizē ar Porstu notiesāti divi viņa līdzdalībnieki, kuŗi saņēmuši mazāku sodu. Tiesas saudzīgais spriedums izskaidrojams ar to, ka Porsts saviem „sabiedrotajiem" izpaudis tikai politiskus, bet ne militārus valsts noslēpumus. Porsts tiesā paskaidrojis, ka nodevis politisko informāciju Austrumvācijas drošības ministrijai tikai tādēļ, lai uzlabotu attieksmes starp abām vācu valstīm.

SIKĀS ZIŅAS

● Carlstonas pilsētā, Dienvidkarolinā, pēc nēģeŗu nemieriem apcietinātā nēģeŗu mācītāja Ralfs Abernatijs un Hosē Viljams. Abi apsūdzēti nemieru izraisīšanā un vadīšanā. No Abernatija pieprasīja 50.000 dol. drošības naudu. Viņš uzsācis bada streiku.

● Izraēlas brigādes ģenerālis Eliahu Zeira savā ceļojumā pa ASV Pitsburgā izteicies, ka Izraēla vēl lieto tankus, kuŗi novecojuši jau pirms 20 gadiem, kamēr arabi ar Pad. savienības sūtījumiem atjaunojuši visu savu apbruņojumu, kuŗu zaudēja 1967. gada kaŗā. Tagad arabiem ir modernāki ieroči nekā tie, kuŗus lietoja pirms diviem gadiem. „Un maksa arabiem ir nulle!" Izraēlas ģenerālis piezīmēja.

● Pie ASV prezidenta Niksona Baltajā namā Vašingtonā ieradusies krituša arabu kapteiņa Hilmi 14 gadu vecā meita Nagla un jautāja, vai prezidents atceroties viņas tēvu, kuŗš kritis kaŗā no ieročа, kuŗu amerikāņi iedevuši Izraēlai? Niksons atcerējās un atbildēja: „Ja mēs spētu panākt mieru, mēs nezaudētu nevienu lielisku vīru, līdzīgu jūsu tēvam!" Šai neparastajai vizītei ir sava priekšvēsture. Kad 1963. gadā Niksons apmeklējā Apvienoto arabu republiku, viņa lidmašīnu vadīja arabu kapteinis Hilmi. Niksons ielūdza kapteini apmeklēt Balto namu, kad viņš būs ASV prezidents. Kpt. Hilmi krita arabu kaŗā ar Izraēlu, bet pēc Niksona ievešanas prezidenta amatā, kapteiņa meita šo ielūgumu atgādināja un ieradās Baltajā namā sava kritušā tēva vietā.

● Izraēlas aizsardzības ministrs Dajāns Jeruzalemē brīdinājis no jauna kaŗa ar arabiem. Jordānijas karalis Huseīns esot zaudējis kontroli pār partizāniem, kuŗi izlietojot viņa valsti par bāzi uzbrukumiem Izraēlai. Ja jauns kaŗš sāktos, galvenā fronte izveidotos Ēģiptē, — izteicās Dajāns. Viņš atzina, ka Izraēlas lielākā problēma ir kaujas lidmašīnu iegāde, izsakot cerību, ka jaunā Francijas valdība un prezidents Pompidū atcels aizliegumu sūtīt Izraēlai ieročus.

● ASV nēģeŗu nemiernieku barvedis Staklijs Karmaikels, kuŗš vēl pirms gada bija ļoti aktīvs, pēkšņi paziņojis, ka izstājas no „Melnās panteras" vadības. Karmaikels kritizē kopā iešanu ar „baltajiem radikāļiem", kuŗi veicinot nēģeŗu šķelšanos līdzīgi Nigērijas-Biafras situācijai, un pārmet organizācijai dogmatisku nostāju. Bijušais nēģeŗu aktīvists tagad apmeties Rietumafrikas Gvinejā, kur studē franču valodu un cer vēl atgriezties ASV.

● Maskavā uz 3 gadiem ieslodzījumā notiesāts padomju rakstnieks N. Marčenko par to, ka publicējis ārzemēs kādu manuskriptu par savu pieredzi Pad. savienības soda nometnēs. Manuskripts publicēts Anglijā, un par tā saturu ziņots arī mūsu laikrakstā.

● ASV ģenerālis Endrjū Gudpasters (Goodpaster) ar jūlija pārņēmis NATO spēku virsvadību Eiropā. Viņa priekšgājējs ģen. Lemnicers pēc 51 gada dienesta aiziet pensijā. Pēc nepilnu 7 gadu pavadīšanas Eiropā Lemnicers reportieŗiem izteicies: „Es uzskatu NATO aliansi par vienu no stiprākajām organizācijām, kāda jebkad pastāvējusi miera uzturēšanai."

„Bonnijs" lidojumu neizturēja

Amerikāņu „astronauta" — pērtiķa „Bonnija" lidojums izplatījumā, kā jau īsumā ziņots, beidzies ar priekšlaicīgu nolaišanos Pacifikā jau pēc 8 dienām, paredzēto 30 dienu vietā. Kapsulu atverot, „Bonniju" atrada dzīvu, pretēji iepriekšējām bažām, ka tas nobeidzies, jo ar raķeti pēkšņi pārtrūka sakari, tādēļ lidojumu pārtrauca. 14 mārciņu smago „Bonniju" sūtīja izplatījumā, lai pārbaudītu, cik ilgi dzīvai būtnei iespējams uzsturēties „bezsvara" telpā.

12 stundu pēc atgriešanās uz zemes „Bonnijs" tomēr neizturēja un nobeidzās. Pērtiķa nāve satraukusi dzīvnieku draugus visās ASV. Sekcijā noskaidrots, ka „Bonnijs" miris sirds vājuma rezultātā, kuŗu veicinājis bezsvara lidojums, nekustīgais ķermeņa stāvoklis un aukstums. Dzīvnieku aizsardzības biedrības no visām valsts malām sūtījušas protesta vēstules un traucējušas izplatījuma pētniekus ar „neglītām" telefona sarunām. Kādas biedrības priekšniece žēlojusies, ka „Bonnijs" nonāvēts labākajos dzīves gados, tikai 3 gadu vecumā.

Pirmie Vietnamas kaŗotāji atgriežas

Jūlija otrā nedēļā sākās amerikāņu kaŗavīru atvilkšana no Dienvidvietnamas. 8. jūlijā 9 lielās transportlidmašīnās pirmie 814 amerikāņi devās 18 stundu ilgā atceļā uz ASV gaisa spēku bazi Takomā, Vašingtonas pavalstī. Dienvidvietnamas meitenes „salauztām sirdīm" viņus lidlaukā izvadīja ar puķēm, roku mājieniem un asarām acīs, bet militārās policijas vīriem bija darbs ar aizbraucēju bagāžas un uzkabju pārbaudi, meklējot narkotiskas vielas, pornografiskas bildes un citas aizliegtas lietas.